

Çocuk cerrahisinin önemli gücü: Eğitim kurumları dışında çalışan çocuk cerrahları

Ayşe Ebru ABALI, İbrahim AKKOYUN, Yaşar ERGÖREN, Münevver HOŞGÖR, Sema İSKİT, Ertunç KARADAĞ, Ali Osman KATRANCI, Ahmet KAZEZ, Burak TANDER, Nevzat UÇANER, Ebru YEŞİLDAĞ, S.N Cenk BÜYÜKÜNAL

Özet

Modern anlamda çocuk cerrahisi 60'lı yılların başlarında İzmir ve Ankara'daki eğitim kurumlarımızda kök salmaya başlamıştır. Zaman içinde çocuk cerrahlarının ülkemizin tüm bölgelerine ve kentlerine yayılarak önemli hizmetler vermeye başladığı görülmüştür. Bu ortak çalışma, çocuk cerrahisi ile ilgili alanda en ağır yükü taşıyan, "eğitim kurumları dışında çalışan çocuk cerrahları" ile ilgili verileri olabildiğince derlemek, karşılaştıkları başlıca sorunları gözler önüne serbilmek amacıyla planlanmıştır.

Elde edilen verilere göre meslektaşlarımızın en çok yakındıkları konular: 1. Bu branşın hala yeterince tanınmamış olması, 2. Acil ve travma olguları dışında, pek çok elektif cerrahi girişimin hala genel cerrahi ve üroloji uzmanlarınca yapılıyor olması, 3. Performans sisteminin çocuk cerrahları açısından pek çok olumsuzluklar ve eşitsizlikler getirmesi, 4. Zorunlu hizmet yasası uyarınca göreve başlanan sağlık kuruluşlarında çocuk cerrahisi ile ilgili alt yapı ve teknik olanakların bulunmaması, 5. Anestezi uzmanlarının bir çok yerde riske girmek adına yenidoğan ve küçük çocuk anestezişinden kaçınmaları, 6. Özel sağlık sigortalarının çocuk ameliyatları konusunda takındıkları olumsuz tavırlar olarak sıralanabilir.

Tüm bu olumsuz koşullara karşın, meslektaşlarımızın büyük bir özveri ile çalışma gayreti içinde buldukları, koşulları zorladıkları gözlenmiştir. Bu tür anket çalışmalarının yinelenmesinin önemli yararlar sağlayacağı ve derneğimizin ön plana çıkan bu sorunlara yönelik daha etkin çalışmalar yapmasının çözümlere katkı yapacağı izlenimi edinilmiştir.

Anahtar kelimeler: Çocuk cerrahları, çocuk cerrahisi kurumları, mesleki sorunlar

Bir süre önce, ülkemizde çocuk cerrahisinin ve çocuk cerrahisi eğitimi veren kurumlarımızın tarihsel gelişimi ve güncel durumları ile ilgili bir makale Çocuk Cerrahisi Dergisi'nde yayımlanmıştır⁽¹⁾.

Çocuk cerrahisinde ilkler ve bu branşın gelişimine

Adres: Prof. Dr. S.N. Cenk Büyükünöl, İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalı, İstanbul
Alındığı tarih: 28.6.2013
Kabul tarihi: 30.7.2013

Summary

Pediatric surgeons working outside the teaching hospitals

In Turkey, modern Pediatric Surgery has been founded firstly in teaching hospitals of İzmir and Ankara in the beginning of 1960s. Recently, it is possible to find pediatric surgeons in city hospitals of all regions and cities of Turkey. The aim of this study is to give a brief information about these colleagues and to mention the most frequent and important problems of their practice.

According to our data, the major problems which were detected in nationwide study were as follows: 1. Some parents and even some medical staff still do not have enough information about pediatric surgery, 2. Some of the elective pediatric surgical procedures are still being done by adult general surgeons and urologists, 3. There is a nationwide problem about the Turkish Health Performance System as far as the professional rights and salaries of pediatric surgeons are concerned, 4. Some peripheric hospitals still do not have enough equipment and facilities which are necessary for main pediatric surgical interventions, 5. Not all the hospitals have neonatal and infantile anesthesiology facilities, 6. Private Health Insurance Companies don't cover most of the pediatric surgical procedures.

Despite all negative conditions, pediatric surgeons try to work hard and do their best even in insufficient conditions. We believe TAPS should work hard to get rid of these problems and should warn the official persons in Ministry of Health for finding urgent solutions for the working conditions of Turkish Pediatric Surgeons.

Key words: Manpower in pediatric surgery, pediatric surgical clinics, professional problems of pediatric surgeons

ilişkin gelişmeler, doğal olarak, çoğunlukla eğitim kurumlarımızda başlamış ve yaygınlaşmıştır.

Bununla beraber, branşımızla ilgili sorunlara karşı yoğun mücadele vermek, hastane yönetimlerine çocuk cerrahisi gerçeğini kabul ettirmek, halkımıza bu branşı tanıtmak, genç nüfusa sahip olan ülkemiz toplumunun önemli bir kesimi ile ilgili sağlık sorunlarına çözümler üretmek görevi eğitim kurumlarımız

dışında, göreceli olarak daha güç koşullarda çalışan, "gizli kahramanlarca", yani hizmet ağırlıklı sektörde çalışan meslektaşlarımızca yürütülmüştür.

Çocuk cerrahisi eğitimi, ayrı bir branş olarak 1960'lı yıllarda önce İzmir daha sonra Ankara Hacettepe'de başlamış ve hızlı bir gelişim göstermiştir ⁽²⁾. Bu nedenle, ilk mezun uzmanlar İzmir ve Ankara gibi illerimizde ve daha sonra Ege ve İç Anadolu bölgelerinde yoğunlaşmıştır. Zaman içinde diğer illerimiz ve bölgelerimizde de uzman sayılarının arttığı izlenmiştir.

İlk uzmanlar, gittikleri kurumlarda, "çocuğun erişkinin küçük bir modeli olmadığını" başarılı çalışmaları ile kanıtlamak konusunda yoğun bir çaba sarf etmek zorunda kalmışlardır. Çocuk cerrahisinin önem ve anlamının hem ülkemiz hekimlerine hem de ebeveynlere anlatılabildiği bilmiş olmasının büyük ölçüde bu öncülere borçluyuz.

Eğitim kurumları dışında, hizmete yönelik sağlık kurumlarında göreve başlayan çocuk cerrahlarının çalışmalarını vurgulayan, sorunlarına değinen ilk çarpıcı sözel bildirinin 1983'te Adana'da düzenlenen III. Ulusal Çocuk Cerrahisi Kongresi'nde Dr. Nevzat Uçaner tarafından yapıldığına tanık oluyoruz. Uçaner, "invajinasyonlar" isimli sunusunda 27 olguluk bir seriyi takdim etmiştir. Bu bildiri, bir çocuk cerrahının, tek başına çalıştığı ortamlarda bile, güç koşulları nasıl değiştirebildiğini gözler önüne seren ve periferde çalışan çocuk cerrahlarına büyük moral veren en önemli çalışmalardan biri olarak kabul edilir. Uçaner 1981-83 yılında bu sayıda hastayı ameliyat ederken, kendinden önceki 3 yıl içinde aynı bölgede benzer tanıyla, yalnızca 2 olgunun tanı ve tedavi gördüğünü belirtirken, kendinden sonra mezun olan genç çocuk cerrahları için yeni bir kapı açmış; bir umut kaynağı olmuştur ⁽³⁾. Sonraki yıllarda bu tür bildirimler yoğunluk kazanmaya başlamıştır. Hizmet sektöründe yoğun faaliyet gösteren meslektaşlarımızın yalnızca bu konularda değil, artık TÇCD'nin mesleki ve bilimsel etkinliklerinde, yönetimsel işlevlerinde de yoğun biçimde rol almaya başladıkları gözlenmiştir.

Bu çalışma, işin ağırlığını çeken, branşımızın sorunları ile daha yoğun ölçekte yüzleşen, çocuk cerrahisinin kendini kabul ettirme çabasını ön safhada veren meslektaşlarımızın bilgilerine ulaşmak, sorunlarını paylaşmak, kısaca da olsa mesleki öykülerini yansıtmaya yönelik olarak planlanmıştır.

Hemen hemen tüm iletişim olanaklarını kullanarak yapılan taleplere karşın her bölge ve kentten yeterli veri elde edilememiştir. Buna karşın, bir "başlangıç" olmasını umduğumuz bu pilot çalışmanın, ileriki yıllarda gerçekleştirilecek araştırmalara ve konu ile ilgili gelecek genç araştırmacılara kaynak oluşturacağını umuyoruz.

Gereç ve Yöntem

Bu , Mart 2012-Mart 2013 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş bir anket çalışmasıdır. Anket kapsamındaki sorular TÇCD üyesi olan ve TÇCD'nin web sayfasına ulaşabilen, eğitim kurumla dışında çalışan tüm meslektaşlarımıza iletilmiştir.

İlgili meslektaşlarımız ve kurumlarından bilgi almak ve çalışmada aktif görev yapmak amacıyla TÇCD'nin üyeleri arasında bir bölgesel örgütlenme planlanmış, 7 coğrafi bölgemizde çalışan meslektaşlarımızdan, her bölgeye 1-2 kişi düşecek şekilde bir görevlendirme yapılmış, verilerin görevlendirilen bu bölge sorumlularına akışı sağlanarak bilgi paylaşımı kolaylaştırılmıştır. Bu görevi gönüllü olarak üstlenen kişilerin isimleri çalışmanın başlığı altında alfabetik sıra ile verilmiştir.

Çalışmanın duyurulması, planlanması, bilgi akışının devamlılığı konularında www.tccd.org.tr web sayfamızdan yararlanılmıştır. Ayrıca bölgelerdeki üyelerimizin e-posta adresleri ve GSM numaraları kanalı ile de bilgilendirilmeleri sağlanmıştır. Dernek üyelerimizle, iletişim sayfamız kanalı ile yollanan bilgi formunda şu sorulara yer verilmiştir:

1. İsim-soyisim, 2. Çalışılan kurum, 3. Çalışılan kliniğin kuruluş tarihi, 4. Kliniğin kısa tarihçesi, kuruluş öyküsü, 5. Hastanenin ve kliniğin yatak sayıları, 6. Bölgeye özgü cerrahi girişimler, 7. Son 1 yıl içinde gerçekleşen ameliyat sayısı, 8. Bölgeye özgü ve çocuk cerrahisi ile ilgili sorunlar, 9. En sık karşılaşılan mesleki zorluklar, 10. Bölgeye özgün sağlık sorunlarına ilişkin bir tarama çalışması yapıp yapılmadığı, 11. Varsa, eklenmek istenen ek bilgiler ya da belirtmek istenen anılar

Elde edilen veriler, çalışmada gönüllü olarak görev alan tüm meslektaşlarımızın yeniden bilgilendirilmesi ve onaylarının alınmasını takiben, bir makale haline getirilmiştir.

Bulgular

a) İç Anadolu Bölgesi

-Ankara ilimiz ile ilgili veriler

Ankara Bayındır Hastanesi:

Çocuk cerrahisi çalışma sistemi, 15 Mart 1998'de Dr. Fatih Kızılcan tarafından kurulmuştur. Yüz elli dört yatağı olan hastanede, çocuk cerrahisine ayrılmış özel bir bölüm olmamakla beraber her tür cerrahi girişim yapılabilmekte ve hastanenin uygun bölümlerinde ameliyat sonrası bakım hizmeti verilmektedir. Özel bir sağlık kuruluşu olmasına karşın son 1 yıllık süre içinde 200 dolayında çocuk cerrahisi girişimi başarı ile gerçekleştirilmiştir. Kızılcan, en önemli sorunun, pek çok özel sağlık kuruluşunda olduğu gibi, "özel sağlık sigorta şirketlerinin çocuk ameliyatları için tuttukları olumsuz tavır" olduğunu bildirmektedir (Resim 1).

Resim 1. Bayındır Hastanesi'nden Dr. Fatih Kızılcan, yardımcı ekibiyle birlikte.

Özel Ankara Güven Hastanesi:

2004 yılından itibaren çocuk cerrahisi ile ilgili hizmet vermeye başlanmıştır. İki yüz elli bir yatağı olan bu özel sağlık kuruluşunun 8 çocuk yatağı bulunmaktadır. Ancak gerektiğinde bu sayı artırılabilir. 2004-2009 döneminde Dr. Haluk Öztürk, eşzamanlı olarak 2005-2006 yılları arasında Dr. Tutku Soyer, 2006-9 döneminde Dr. Fatih Andıran kurum içinde çocuk cerrahisi girişimlerini başarı ile gerçekleştirmiştir.

2009 yılından itibaren Rahşan Vargün Yıldız, 2011 yılından sonra ise Mine Fedakâr Şenyücel tam zamanlı kadroda birlikte hizmet vermekte ve yıllık 300'ün üstünde bir çocuk ameliyatı profili ile çalışmaktadırlar. Ülkemizde pek çok kurum için sorun olan "çocuk yoğun bakım" olanaklarının sınırlı olması en önemli sorun olarak bildirilmektedir (Resim 2).

Resim 2. Ankara Özel Güven Hastanesi'nden Dr. Rahşan Vargün Yıldız ve Dr. Mine Fedakar Şenyücel.

Ankara Medica International Hastanesi ve Lokman Hekim Sincan Hastanesi:

Üç yılı aşan süredir çalışan kurumda, başlangıçta Dr. Rahşan Vargün Yıldız hizmet vermiştir. Son 1,5 yıldır Banu Kumrulu çocuk cerrahisi olarak çalışmaktadır. Dr. Kumrulu'nun verdiği bilgilere göre, 160 yataklı bu kurumda toplam çocuk hasta yatak sayısı 7-8 kadar olabilmektedir. Gününbirlik cerrahi sorunların ve hipospadias olgularının ağırlık kazandığı bir hasta profili esas alınarak yılda 400'den fazla çocuk ameliyatı yapıldığı bildirilmektedir. Son yıllarda yüksek sayıda labial füzyon hastasının görülüp tedavi edilmesi önemli bir gözlem olarak belirtilmektedir. Çocuk ürolojisi hastalarının erişkin ürologlarıyla paylaşılıyor olması, belirtilen en önemli sorun olarak görülmektedir.

Ankara Keçiören Eğitim ve Araştırma Hastanesi:

2005 yılından beri değişik çocuk cerrahisi uzmanları tarafından hizmet verilmektedir. Hastanede ayrı bir çocuk cerrahisi servisi olmamasına karşın iki konsültan hekim ile yılda yaklaşık 150 kadar çocuk ameliyatı yapılmaktadır. Dr. Burkan Köseoğlu tarafından verilen bilgilere göre, hastalar ameliyat sonrasında karma bir cerrahi servisinde izlenmektedir. Çocuk yoğun bakımı ve ameliyat sonrası bakım konusunda

yardımcı personelle ilgili bazı sorunların ileriki yıllarda çözümlenebileceği beklenmektedir.

TOBB-ETÜ Hastanesi:

Eylül 2008’de Özel MESA Hastanesi bünyesinde Çocuk Cerrahisi Bölümü kurulmuştur. Eylül 2009’da MESA Hastanesi’nin TOBB Üniversitesi’ne devredilmesi ile çalışmalar aynı şekilde ama değişik isim altında devam etmeye başlamıştır. Dr. Haluk Öztürk, 2008 yılında kısmi statüde çocuk cerrahisi olarak başladığı bu göreve yeni hastanede Kasım 2009’dan itibaren tam zamanlı olarak devam etmektedir. Yüz yataklı kurumda kapasite ve yatak kullanım oranları % 95 gibi bir verimlilik ile devam etmektedir. Son 1 yıllık süre içinde 500 dolayında çocuk ameliyatı yapılmıştır. Çocuk yatak sayısı gereksinime göre değişken bir seyir göstermekte, sabit çocuk cerrahisi yatağı bulunmamaktadır. Çocuk cerrahisi girişimlerinin çoğunun özel sağlık sigorta kurumları tarafından ödenmemesi ve sigorta kapsamı dışında bırakılması, yetişmiş yardımcı personel sayısının azlığı ve bu tür personel için kadro ve ödenek sıkıntıları, sarf malzeme fiyatlarındaki değişkenlik ve temin zorluğu, günlük çalışmanın başlıca zorluklarını oluşturmaktadır.

Ankara E/T ve Araştırma Hastanesi AEAH:

Meslektaşımız İsmail Hakkı Göl tarafından iletilen bilgilere göre: Hastanenin çocuk cerrahisi bölümü 25 Şubat 2002 tarihinde Bilge Dilsiz Karabulut tarafından kurulmuştur. Halen biri doçent unvanı da olan 3 uzman tarafından hizmet verilmektedir: Doç Dr. Bilge Dilsiz Karabulut, Op. Dr. Hayriye Nihan Karaman Ayıldız, Op. Dr. İsmail Hakkı Göl. Dönüşümlü olarak ve belirli günler kullandıkları tek bir ameliyat odasına sahip olmaları, tek poliklinik odasının bulunması, yataklı servisin olmaması ve hastaların genel cerrahi servisi içinde yatırılması güçlüğü bu grubun önde gelen yakınmalarını oluşturmaktadır. Bu güç koşullara karşın yine de yıllık 400-600 arası bir ameliyat sayısına ulaşmaktadırlar.

-Ankara ili dışındaki kurumlarımız

Akşehir Devlet Hastanesi:

Dr. Ercüment Taşpınar, 25 Eylül 2009’da çocuk cerrahisi servisinin çalışmaya başladığını vurgulamaktadır. Yüz seksen yataklı olan bu hastanede çocuk cerrahisine 6 yatak tahsis edilmiş bulunmaktadır. Genel olarak, kasık kanalı patolojileri, akut karın ve travma

cerrahisi, üriner sistem girişimleri yapılmaktadır. Son yıl içinde 300’e yakın girişimin gerçekleştiği bu kurumda, yoğun bakım olanaklarının sınırlı olması ve anestezi ekibinin yenidogan anestezisinden kaçınması sorunların başında gelmektedir.

Dr. Ercüment Taşpınar bu hastanede yaşadığı bir anısını: “*On üç yaşında akut karın ön tanısı ile tarafımızdan konsulte edilen ve anamnezinde kayda değer bir özellik olmayan ve gözlem için servisimize yatırılan hastanın sabah çekilen USG’de gebe olduğu saptanmıştı. Akut karın olgularında bilimsel kuşkuculuğun ve özellikle kızlarda USG çekilmesinin önemini bu olgu ile daha iyi kavramıştım.*” şeklinde bizlere iletmektedir.

Eskişehir Yunus Emre Devlet Hastanesi:

Dr. Cengiz Koçyiğit, çocuk cerrahisi servisinin 2000 yılında kurulduğunu, ancak 2006’da tüm çocuk kliniği ve çocuk cerrahisi kliniklerinin doğumüne taşındığını belirtmekte ve 2009 yılından itibaren Yunus Emre Devlet Hastanesi’nde çocuklara da hizmet veren bir yanık ünitesinin açıldığını vurgulamaktadır. Hastanede halen 600 yatak bulunmaktadır. Çocuk cerrahisi, KBB ve plastik cerrahi ile ortaklaşa olarak 22 yatak kullanılmaktadır. Son 1 yıl içinde 832 cerrahi girişim gerçekleştirilmiştir.

Kırşehir Sağlık Bakanlığı Ahi Evran Üniversitesi Hastanesi:

5 Mart 2011’de açılan ve 11 Kasım 2011’de eğitim ve araştırma kurumu haline getirilen hastanede çocuk cerrahisi eğitimi anlamında bir yapılanma yoktur. Buna karşın, Dr. Şeref Selçuk Kılıç’ın 17 Mayıs 2011’den itibaren çocuk cerrahisi uzmanı olarak hizmet vermeye başladığı görülmektedir. Üç yüz yataklı kurumda çocuk cerrahisine resmen ayrılmış tek bir yatak olmakla birlikte, gereksinime göre bu sayı artırılabilir. Halen yılda 50’yi aşkın çocuk ameliyatı yapılabilmektedir. Dr. Kılıç, en önemli çalışma sorunları olarak bazı hastaların hâlâ genel cerrahi uzmanları tarafından ameliyat ediliyor olmalarını, çocuk cerrahisine yönelik yeterli alt yapı ve desteğin olmamasını göstermektedir.

-Yozgat Devlet Hastanesi (Doğumevi Ek bina):

Dr. Sevgi Ulusoy Tangül’ün verdiği bilgilere göre, çocuk cerrahisinin Mayıs 2006’dan itibaren hizmet vermeye başladığını görüyoruz. Dr. Tangül’ün kendi

sözcükleri ile şekillendirdiği şu cümleler, meslekte daha eski olanların, gittikleri merkezlerde çocuk cerrahisine başlamak konusunda karşılaştıkları zorlukların, aynı şekilde, değişmeksizin birbir yinelenmesi gibi görülüyor ve sorunların hala süregeldiğini anlatıyor:

“Klinik, Mayıs 2006 tarihinde benim bölgeye atanmam ile kuruldu. Yozgat iline atanan ilk çocuk cerrahisi benim. Daha öncesinde çocuk cerrahisinin ne olduğunu bilmeyen, ‘Acaba bu doktor ne iş yapar? Kimdir? Nedir?’ diyen bir ekiple işe başladım. Çocuk servisinin bir bölümünde toplam 6 yataklı 3 oda verildi. Anestezi uzmanının olmaması, kullanacak cerrahi aletlerin bulunmaması, ameliyathane hemşirelerinin kendilerini yalnızca kadın doğum hastalarına adanmış olmaları karşılaştığım diğer zorluklardı. Tüm bu sorunlar içinde, il merkezi ve ilçelerdeki tek çocuk cerrahisi olmak da en zor olanıydı elbette. Zamanla her şey yavaş yavaş yerine oturdu.”

Dr. Ayşe Bülbül Adam’ın 1 yıl önce ekibe katılması ve elele vererek yarattıkları güç birliği ile 75 yataklı doğumevi ek binasında 10 yatak olarak (yenidoğan ünitesi hariç) verimli bir hizmet vermeye başladıkları ve artık çevreye çocuk cerrahisini iyice tanıttıkları anlaşılıyor! Bu ikilinin, son yıl içinde kasık kanalı patolojileri, akut karın, hipospadias gibi girişimlerin ağırlıkta olduğu 500 kadar hastayı cerrahi olarak tedavi ederek, önemli bir sağlık hizmeti sundukları görülüyor.

Karşılaşılan başlıca sorunlar şu şekilde özetleniyor:

- Ebeveynlerin eğitim düzeyi ile ilintili olarak hasta ve tedavi yöntemleri ile ilgili olarak verilen detaylı bilgilerin tam özümsememesi, özellikle elektif girişimlerdeki gerekliliklerin aileler tarafından tam kavranamaması,
- Gündüz ve hafta arası gelen uygun hastaların genel cerrahi ve üroloji uzmanları tarafından ameliyat edilmek istenmesi; buna karşın gece geç gelen acillerin ve performans girdileri az olan travma olgularının çocuk cerrahisine refere edilmesi,
- Pratisyen hekimlerce tutulması gereken nöbetlerin bir kısmının pratisyen hekim sıkıntısı olduğunda çocuk cerrahlarına tutturulması,
- Çok özverili ve yoğun bir çalışma ortamına karşılık, çocuk ameliyatlarının başka gruplarca da icra edilmesi nedeni ile performans girdilerinin hastane

ortalamalarının hep altında kalması,

- Bazı çevrelerce yaratılan hekim-hasta ilişkilerindeki olumsuz ortamdan doğan bozukluklar nedeni ile sürekli olarak gelen yakınmalar için çok sayıda yazışmalar ile uğraşmak durumunda kalmaları

-Nevşehir İlhami Şevki Atasagun Devlet Hastanesi:

Bu kurumda çalışan meslektaşımız Dr. Ali Gürtuna, 300 yataklı hastanede toplam 57 çocuk yatağının olduğunu ve son 3 aylık sürede 30 kadar girişimin yapıldığını bildirmektedir.

En sık yapılan girişimin sünnet olduğu belirtilmiştir. Çocuk yoğun bakım ve mesai sonrası radyolojik görüntüleme olasılığının bulunmaması en önemli çalışma güçlükleri olarak belirtilmiştir.

-Sivas Devlet Hastanesi:

Meslektaşımız Dr. Mahmut Aluç, çocuk cerrahisinin Mart 2000’de, kurum henüz SSK bölge hastanesiyken kurulduğunu belirtiyor. Bu hizmet ilk 5 yıl yalnızca Dr. Aluç tarafından yürütülmüştür. Kurum, Sağlık Bakanlığı bünyesine alındıktan sonra hekim sayısı artmıştır. Halen hizmet, iki çocuk cerrahisi tarafından verilmektedir. Dr. Aluç son 11 yıldır yönetsel bir görev de üstlenmiştir. Üç yüz otuz dört yataklı klinikte 14 yatak çocuk cerrahisine ayrılmış durumdadır. Son bir yıllık süre içinde 160 dolayında girişim gerçekleştirilmiştir. Kasık kanalı girişimleri ve akut karın olguları mesailerinin önemli bir çoğunluğunu oluşturmaktadır. Sivas ve çevresinde FMF hastalarının yoğun olması bu grubun çalışmasında bir özellik olarak ortaya çıkıyor. FMF ile ilgili gen analizlerinin yapılabildiği bu çalışma ortamında, atak sayıları yineleyerek artan hastalarda, elektif apendektomi yapıldığını anlıyoruz. Dr. Mahmut Aluç’un çalışma koşullarındaki zorlukları konusunda yazdıklarını aynen nakletmek isteriz:

“En büyük sorunlarımız performans sisteminden kaynaklanıyor. Ne kadar ameliyat yaparsak yapalım, ortalamayı ancak yaz aylarında yakalayabiliyoruz. Girişimsel hizmetler listesinin çok adaletsiz olduğunu düşünüyorum. Ayrıca hastanemizin inceleme komisyonu (etik) başkanlığını da yaklaşık 5 yıldır ben yapıyorum. Bu konuda hazırladığım raporları hem kurumsal hem de bireysel anlamda Sağlık Bakanlığı’na bildirdim; ama hiç cevap alamadım. Ben idari kadroda olmama rağmen, diğer arkadaşların puanla-

rı genellikle ortalamanın altında oluyor. Bu yüzden olabildiği kadar olguları o arkadaşlara kaydırmaya çalışıyorum.

Sivas'daki tek çocuk acili hastanemizde olduğu için icap nöbetlerimiz çok yoğun geçiyor. İcap nöbetlerimizi eşit paylaşıyoruz. Her gün mutlaka acile defalarca çağırılıyoruz ve acil ameliyatlar yapıyoruz. Örneğin, geçen ay 15 günlük icap nöbetimde 80 defa icaba gitmişim. Bu sayının fazla olmasındaki en önemli neden ise pratisyen ve uzman hekim arkadaşların kendilerini garantiye almak için en basit olguları bize danışmaları olsa gerek. Son 1 yıldır ameliyat sayımızda belirgin azalma oldu. Bunun nedeninin ise diğer hastanelerdeki genel cerrah ve ürolog sayısının artması ve genel cerrahların her yaş gurubundan provizyon alabilmeleri olduğunu düşünüyorum.”

Bu ekibin geçmişteki anılarından birine de yer vermek gerekiyor:

“2007 yılı yaz aylarında poliklinik yaparken 3 yaşlarında çok sevimli bir erkek çocuğu muayeneye getirildi. Çocuğun yanında 3 kişi vardı. Anne-baba olduğunu sonradan öğrendiğim kişiler hiç konuşmuyorlar, onların yerine yanlarında olan başka bir kadın benimle konuşuyordu. Yakınmasını sorduğumda yanlarında olan kadın: konuşurken “r” harfinin yerine “y” diyor, dilinin altında bağ var dediler, onun için getirdik dedi. Bunun üzerine çocuğa döndüm ‘Rabiye diyebilir misin?’ dedim, çocuk da çok tatlı bir şekilde ‘Yabiye’, dedi. Çocuğun konuşma şekli o kadar güzeldi ki bu sefer de, ‘araba’ demesini istedim, ‘ayaba’ dedi. Bu senaryo birkaç defa daha yineledikten sonra hem bolca güldüm, hem çocuğu sevdim hem de muayene ettim. Dilaltı bağı yoktu. Annesine dilinde sorun olmadığını, başka nedenlerden kaynaklanabileceğini anlattım. Diğer kardeşlerinde var mı diye sorduğumda annesi bana kaydeşleyinde yok doktoy bey, deyince kafamdan âdeta kaynar sular boşaldı ama iş işten geçmişti. Poliklinikten çıkarken babası da ilk defa konuştu ve İyi günley doktoy bey, dedi”.

-Karaman Devlet Hastanesi Doğumevi ek binası:

Çocuk Cerrahisi Kliniği Şubat 2003 yılında çalışmaya başlamıştır. Dr. Musa Özdemir (2003-7), Dr. Kevser Gürsoy (2007-9), Dr. Ali Çiftçi (2009-11) bu kurumda hizmet veren çocuk cerrahlarıdır. 2010'dan itibaren Dr. Mehmet Uysal bu görevi devralmış ve

çocuk kliniğinden ayrı bir cerrahi servisinin kuruluşuna önayak olmuştur. Çocuk cerrahisine ait 11 yatak bulunmaktadır.

Girişimlerin çoğunluğunu kasık kanalı patolojileri, sünnet, hipospadias ve akut karın oluşturmaktadır. Son 1 yıl içinde toplam 976 ameliyat yapılmıştır.

-Kayseri Eğitim ve Araştırma Hastanesi:

1984 Mayıs ayında Dr. Mustafa Küçükaydın tarafından ilk çocuk cerrahisi girişimleri başlatılmıştır. Sonraları iki ayrı meslektaşımız kısa sürelerle çalıştılar. Hastane bir süre çocuk cerrahisi uzmanından yoksun kaldı. 1994 yılında Dr. M. İçer işleyişi yine sağladı. 2000 yılında Dr. Kutluğ Sınmaz'ın gayretleri ile SSK hastanesinde bir çocuk cerrahisi kliniği kuruldu. 2005 yılında her iki hastane Eğitim ve Araştırma Hastanesi adı altında birleşti. 1100 yataklı bu hastanede 24 yataklı bir ünite kuruldu. 2011 yılında Eğitim ve Araştırma Hastanesi bu kez Çocuk Hastanesi ile birleşerek, 15 yeni yatak kazanılmış oldu. Yıllık cerrahi girişim sayısı 1500 dolayında olup, komplike girişimler azınlıkta bulunmaktadır. Hastanenin ismine karşın çocuk cerrahisi ve birçok bölümde eğitim ve araştırma işlevi değil, yalnızca hizmet işlevi ön planda gelmektedir. Çocuk yoğun bakım olanakları gerektiren hastalar için yeterli bir alt yapı sisteminin olmadığı Dr. Kutluğ Sınmaz'ın verdiği bilgilerden anlaşılmaktadır.

-Kayseri Özel Modern Dünya Hastanesi:

24 Ocak 2011 tarihinden itibaren çocuk cerrahisi hizmetinin verildiği 200 dolayında yatak kapasitesi olan bu kurumda, Dr. Mustafa Yaşar Özdamar tek çocuk cerrahisi olarak hizmet vermektedir.

-Konya Eğitim Araştırma Hastanesi:

2000 yılı Eylül ayında kurulan bu klinikte Kasım 2006-Kasım 2010 tarihlerinde, Dr. İlhan Çiftçi çocuk cerrahisi yükünü paylaşmıştır. 2000 yılından günümüze kadar Dr. Canan Kocaoğlu en uzun süre hizmet veren hekim olarak görevini sürdürmektedir. Şubat 2009'dan itibaren Dr. Metin Gündüz, 2011 yılından sonra Dr. Tamer Sekmenli ve Dr. Neslihan Çelik gruba destek olmaya başlamışlardır.

Sekiz yüz kırk yataklı bu hastanede 13 çocuk cerrahisi yatağı ile hizmet verilmektedir. Grubun son yıl içinde değişik kategorilerde 841 hastanın cerrahi sorunlarına yardımcı olduğunu biliyoruz. Özellikle ameliyat-

hane ve poliklinik koşullarının yetersizliği grubun en önemli çalışma sorunlarının başında gelmektedir.

-Faruk Sükan Doğum ve Çocuk Hastanesi:

1982’de yaşama geçmiştir. Dr. İbrahim Akkoyun’dan alınan detaylı bilgilere göre, Konya’da çocuk cerrahisi kliniği ilk kez 1982 yılında Dr. Saliha Gülen tarafından Konya Numune Hastanesi’nde kurulmuştur. Çocuk cerrahisi servisi, 2006 yılının Nisan ayında, Doktor Faruk Sükan Doğum ve Çocuk Hastanesi’ne taşınmıştır.

Kurumda önceden çalışmış olan doktorlar: Dr. Murat Şanal, Dr. Fatma Çağlayan, Dr. Aytekin Kaymakçı, Dr. İsak Akılhoğlu

Şu an çalışan doktorlar: Dr. Saliha Gülen, Dr. Adem Özdemir, Dr. İbrahim Akkoyun ve Dr. Hasan Madenci şeklinde sıralanabilir.

Üç yüz elli yataklı bu hastanede 27 çocuk cerrahisi yatağı bulunmaktadır. Kurum hekimlerinin en önemli zorlukları:

a) Çocuk ve Doğum Hastanesi’nde yeterli sayıda diğer cerrahi branş elemanlarının bulunmaması nedeniyle özellikle travma olgularında gereken disiplinler arası iletişimin yeterli düzeyde olamaması, b) teknik alt yapıda eksiklikler olması, c) performans sisteminin çocuk cerrahisi açısından işlevinin iyi olmaması şeklinde sıralanabilir.

b) Ege bölgesi

-Buca Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi: Çocuk Cerrahisi Kliniği, ilk polikliniğini 20 Mayıs 2009 tarihinde Op. Dr. Taner Gürbüz, Op. Dr. Cahid Güçlü ve Op. Dr. Ahmet Bekerecioğlu ile yapmıştır. Yataklı servis, 10 Temmuz 2009 tarihinde hasta kabul etmeye başlamıştır. 01.10.2012 tarihinde ekibe Op. Dr. Oğuz Alp Arslan katılmış ve Op. Dr. Taner Gürbüz 02.01.2013 tarihinde emekli olarak görevden ayrılmıştır. Op. Dr. Ahmet Bekerecioğlu Kasım 2012 tarihinden itibaren hastane başhekimlik görevini sürdürmektedir. Klinikte yenidoğan cerrahisi, laparoskopik, pediatrik üroloji ve yanık olguları dâhil olmak üzere tüm çocuk cerrahisi ameliyatları çocuk cerrahisine ait iki ameliyat salonunda yapılmaktadır. 2012 yılında ameliyat sayısı toplam 1106 olgudur. 2012 yılı verilerine göre; 13806 hastaya poliklinik hizmeti verilmiş, 47’si yanık olmak üzere toplam 1386 hastaya

yatarak sağaltım uygulanmış, 63 hastaya ürodinami yapılmıştır (Resim 3).

Resim 3. Buca Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi.

-Muğla Devlet Hastanesi:

Dr. Erden Külcü, Dr. Necdet Munis, Dr. Alev Süzen Muğla Devlet Hastanesi’nde çalışıyorlar.

Dr. Erden Külcü’nün verdiği ek bilgiler aynen şöyle: “Muğla’nın ilk çocuk cerrahları Necdet ve benim. 1999’da Muğla Devlet Hastanesi’nde kliniğimizi kurduk, 2005’e kadar tüm Muğla’da yalnız çalıştık. 2005’de Muğla SSK Hastanesi’ne Alev geldi, Hastanelerin birleşmesiyle üçümüz beraber çalışmaya başladık. 2006’da Marmaris Devlet Hastanesi’ne Şenay Kurtuluş, Fethiye Devlet Hastanesi’ne Dr. Mehmet Kadir ÜNSAL geldi. 2009’da Muğla Üniversitesi Tıp Fakültesi’ne Prof. Dr. Savaş Demirbilek atandı. Ancak, bir hastaneleri olmadığı için aktif bir çalışma ortamı olamadı. 2011’de valilik ve rektörlük arasındaki protokol ile binanın ortak kullanımı kararlaştırıldı, Savaş Ağabeyle beraber çalışmaya başladık. Tam bu anda hastanemiz ortak kullanımdan çıkarıldı ve T.C. Sağlık Bakanlığı Muğla Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi oldu. Biz bundan sonra tek klinik olarak Savaş Ağabeyin şefliğinde çalışmaya başlıyoruz. Savaş Ağabey geldikten sonra Genel Cerrahi Servisi içinde 2 odada verdiğimiz hizmet yerine kendimize ait, tadilat ve mefruşatı tamamlanmış müstakil bir koridorda servisimiz kuruldu. Servisimiz içine ürodinami, anal manometri, Ph monitorizasyonu laboratuvarı kuruldu; laparoskopik cerrahi, özofagoskopi, kolonoskopi, bronkoskopi ihaleleri gerçekleştirildi. Aletler alınmak üzere. Kliniğimiz içine yenidoğan ve büyük çocuk yoğun bakımları, 2 yataklı yanık ünitesi kuruldu. Muğla ilinde, özelde veya kamuda saydığım 6 kişiden başka kimse yoktur.”

-Denizli Devlet Hastanesi:

Ahmet Hulusi Efendi ve yakın arkadaşları Hacı Tevfik ile Nakip Ziya Beyler tarafından 1913 yılında Hastane Yaptırma Derneği kurulduktan sonra, 1916 yılında Menzil Hastanesi adı altında hizmete açılır (Resim 4). 1919 yılında Memleket Hastanesi adını alır. Elli yatak kapasitesi ile çalışan hastanenin ilk başhekimisi Dr. Mazhar German'dır. İlk doktorları Mazhar Müfit, Belediye Doktoru Haydar Bey, Emekli Binbaşı Mustafa Kerim, Hükümet Doktoru Kazım Samanlı Beyler olur. 1925 yılında yatak kapasitesi 75 yatağa çıkarılmıştır. İlk ameliyathane 1925 yılında Cillov Osman Bey'in babası Hacı Mehmet Efendi'nin destekleriyle yapılır. Zaman içerisinde büyüyerek 1955 yılında Devlet Hastanesi adı altında hizmet vermeye başlayan hastanemiz şu anda 750 yatak, 43 branş sayısı ve 8 yoğun bakım ünitesi ile (bunlara 35 küvözlü yenidoğan yoğun bakımı ve 7 yatak 1 küvöz yatağı ile hizmet veren Çocuk Yoğun Bakımı dâhil) bölgenin en büyük hastanesidir.

Resim 4. Denizli Devlet Hastanesi'nin ilk görünümü ve Müftü Ahmet Hulusi Efendi.

Denizli Devlet Hastanesi Çocuk Cerrahisi Kliniği'ne ilk kez 1988 yılında Dr. Ali Uysal Erdem atanmış olup, çocuk cerrahisi hizmeti bu tarihten itibaren başlamıştır. Daha sonra 1991 yılında Erdem'in hastanemizden ayrılmasıyla sırasıyla 04.10.1995-02.03.1999 tarihleri arasında Dr. Ramazan Konkan, 11.05.1998-11.11.2011 tarihleri arasında Dr. Mehmet Cem Bilen ve 28.03.2006-27.11.2006 tarihleri arasında Dr. Müge Çağlar hizmet vermiştir. Ayrıca 19.04.2004 tarihinde Dr. Fahri Karaca, 08.10.2009 tarihinde Dr. Erdal Türk, 01.02.2010 tarihinde Dr. Yeşim Edirne ve 15.03.2012 tarihinde Dr. Mehmet Erdal Memetoğlu hastanemize atanmıştır ve halen hizmet vermektedir (Resim 5).

Resim 5. Denizli Devlet Hastanesi Çocuk Cerrahisi Kliniği 2011 yılı çalışanları. (Soldan sağa: Op. Dr. Fahri KARACA, Op. Dr. Cem Mehmet BİLEN, Op. Dr. Yeşim EDİRNE, Hemşire Leyla ŞENGÜN, Op. Dr. Erdal TÜRK, Hemşire Nihal ÖĞÜN).

-Sergazî Devlet Hastanesi:

Eski adıyla Denizli SSK Hastanesi 1966 yılında kurulduktan sonra 39 yıllık bir hizmetin ardından, 19 Nisan 2005 tarihi itibarıyla, Sağlık Bakanlığı'na devredilerek Sergazî Devlet Hastanesi adını almıştır. Çocuk Cerrahisi Kliniği ilk olarak 14 Temmuz 1992 yılında Dr. Mehmet Hazır'ın atanmasıyla kurulmuş olup, daha sonra 1994 yılında Dr. Ali Uysal Erdem atanmıştır. Dr. Ali Uysal Erdem 13.10.2000 tarihinde tayin olmuş, 21.04.2001 yılında Dr. Mehmet Yazır ise emekliye ayrılmıştır. Daha sonra 2004-2008 yılları arasında Dr. Naim Koku bu hastanede hizmet vermiştir. Dr. Hasan Deliağa ise 2006 yılından beri Sergazî Devlet Hastanesi'nde hizmet vermeye devam etmektedir.

Denizli'de çalışan çocuk cerrahları (Resim 6,7,8,9,10)

Dr. Erdal Türk

20.04.1974 tarihinde Çorum'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Çorum'da tamamladı. 1992-1998 yılları arasında Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1999-2005 yılları arasında Behçet Uz Çocuk Hastalıkları ve Cerra-

Resim 6. Dr. Erdal Türk

hisi Hastanesi Çocuk Cerrahi Kliniği'nde uzmanlığını tamamladı. 2006-2009 yılları arasında Ordu Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesinde görev aldı. 2007-2008 yılları arasında Ankara GATA'da yedek subay olarak askerliğini yaptı. Ekim 2009'da Denizli Devlet Hastanesi'ne çocuk cerrahi uzmanı olarak atandı. Evli ve 2 çocuk babasıdır (Resim 6).

Dr. Fahri Karaca

11.11.1970 tarihinde Denizli'de doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Denizli'de tamamladı. 1993 yılında Anadolu Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1994-1998 yılları arasında Çanakkale ve Denizli'de pratisyen hekim olarak görev yaptı. 1998-2004 yılları arasında Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahi Anabilim Dalı'nda uzmanlık eğitimini tamamladı. 2004 yılından beri Denizli Devlet Hastanesi'nde görev yapmaktadır. Evli ve 2 çocuk babasıdır (Resim 7).

Resim 7. Dr. Fahri Karaca

Dr. Yeşim Edirne

19.08.1970 tarihinde İstanbul'da doğdu. İlköğrenimini Edirne, orta ve lise öğrenimini ise Ankara'da tamamladı. 1993 yılında Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1993-1999 yılları arasında Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları ve Cerrahisi Hastanesi Çocuk Cerrahisi'nde ihtisasını yaptı. 2000-2006 tarihleri arasında Kırıkkale Devlet Hastanesi, 2006-2009 tarihleri arasında ise 100. Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Çocuk Cerrahisi Kliniği'nde yardımcı doçent olarak görev yaptı. Ocak 2010'da Denizli Devlet Hastanesi'ne atandı. Evli ve 2 çocuk annesidir (Resim 8).

Resim 8. Dr. Yeşim Edirne

Dr. Mehmet Erdal Memetoğlu

10.12.1973 tarihinde Honaz-Denizli'de doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Antalya'da tamamladı. 1997 yılında Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. İlk görev yeri olan Burdur Ağlasun Sağlık Merkezi'nde 2 yıl görev yaptı. 1999-2001 yılları arasında askerlik görevini yedek subay olarak Kırıkkale'de tamamladı. 2001-2006 yılları arasında uzmanlık eğitimini Şanlıurfa'da tamamladı. 2007-2012 yılları arasında Aydın Devlet Hastanesi'nde görev aldı. 2012 yılından itibaren Denizli Devlet Hastanesi'nde çalışmaktadır. Evli ve 2 çocuk babasıdır (Resim 9).

Resim 9. Dr. Mehmet Erdal Memetoğlu

Dr. Cem Mehmet Bilen

18.12.1965 yılında Kütahya'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Bandırma, İskenderun ve Akhisar'da tamamladı. 1983-1990 yılları arasında Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi İngilizce bölümünden mezun oldu. 1990-1996 yılları arasında Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Cerrahisi Kliniği'nde uzmanlık eğitimini tamamladı. 1996-1998 yılları arasında askerlik görevini yedek subay olarak Ankara/GATA'da tamamladı. 1998-2011 yılları arasında Denizli Devlet Hastanesi'nde çocuk cerrahisi uzmanı olarak görev aldı. 2012 yılından itibaren Denizli Özel Ege Hastanesi'nde çalışmaktadır. Evli ve 2 çocuk babasıdır (Resim 10).

Resim 10. Dr. Cem Mehmet Bilen

Dr. Hasan Deliağa

İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Cerrahisi Kliniği'nden 2005 yılında uzman olmuştur. 2006 yılından beri Denizli Servergazi Devlet Hastanesi'nde çocuk cerrahisi uzmanı olarak çalışmaktadır.

c) Akdeniz bölgesi

Op. Dr. Sema İskit'in derlediği bilgilere göre Akdeniz bölgemiz ile ilgili verileri de şu şekilde özetlemek mümkün olmaktadır:

-Adana Devlet Hastanesi:

Adana Devlet Hastanesi 1896 yılında hizmete açılmıştır. 1986 yılında çocuk cerrahisi servisi Dr. Mehmet Ali Ün'ün hastanemizde göreve gelmesiyle çalışmaya başlamıştır. Daha sonra, Dr. Yaşar Ergören'in hastanemize gelmesiyle iki kişi olarak hizmet vermeye devam etmişlerdir. Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin kurulmasıyla birlikte Dr. Mehmet Ali Ün bu hastanede görevlendirilmiştir. Hastanemizde bugüne kadar 50.000'in üzerinde ameliyat gerçekleştirilmiştir. Hastanemizde bu güne kadar görev yapan doktorlar:

Dr. Mehmet Ali Ün, Dr. Yaşar Ergören, Dr. Ali Elbek, Dr. Ahmet Hamdi Gündoğan, Dr. Ercan Keskin, Dr. Alpaslan Çamlı, Dr. Merdan Türker'dir.

-Adana Çukurova Dr. Aşkın Tüfekçi Devlet Hastanesi (Eski SSK Bölge Hastanesi):

Çocuk cerrahisi hizmeti ilk defa Çukurova Üniversitesi ihtisaslı Dr. Süleyman Cemil Tüysüz tarafından Ekim 1987’de verilmeye başlanmıştır. Eylül 1988’de Dr. İsmail Şen göreve başlamış ama sonradan askere gitmiştir. Ardından, Ekim 1988’de Dr. Mesut Koca göreve gelmiştir. 2005’te Dr. Seval Yıldız Metin, son olarak Mayıs 2008’de Dr. Ali Gözüküçük gelmişlerdir. Dr. Mesut Koca, Ocak 2009’da emeklilik nedeniyle, Dr. Seval Metin de Temmuz 2009’da tayin nedeniyle hastanedeki görevlerinden ayrılmışlardır. Diğer 3 meslektaşımız, halen çalışmaya devam etmektedir.

Hastanede yıllık olarak, küçük müdahaleler de dahil olmak üzere 2,500 civarında ameliyat yapılmaktadır.

-Adana Numune Eğitim Araştırma Hastanesi

Adana Numune Hastanesi 1965’te Sağlık Bakanlığı’na bağlı olarak Adana’da açıldı. 1972’de hastane Çukurova Üniversitesi’ne devredildi. 1987 tarihine kadar Tıp Fakültesi’ne bağlı olarak çalıştı. Tıp Fakültesi Balcalı’daki yeni kampüse taşındıktan sonra 3 yıl kadar bu bina boş kaldı. 15 Kasım 1990’da Sağlık Bakanlığı’na bağlı olarak Adana Numune Hastanesi adıyla, Dr. Mehmet Ali Ün’ün kurucu başhekimliği ile kurulmuş olup, 2000 yılında Eğitim ve Araştırma Hastanesi statüsüne kavuşmuştur. Genişleyen kadrosu ile bölge kamu hastaneleri için referans merkezi olmuştur. 2012’den bu yana ürodinami polikliniği açılmış ve pediatrik üroloji olgularının sayısında da belirgin artış olmuştur.

15 Kasım 1990 tarihinden itibaren Adana Numune Hastanesi, Çocuk Cerrahisi Kliniği adı altında hizmet verilmeye başlanılmıştır. Bu hizmet Dr. Mehmet Ali Ün tarafından başlatılmıştır. Sırasıyla Dr. Yaşar Ergören, Dr. Beyazıt Kılıç, Dr. Saadettin Güney çalışmıştır. Dr. Mehmet Ali Ün, Dr. Sema İskit, Dr. Önder Önem, Dr. Alpaslan Çamlı, Dr. Pınar Yalım, Dr. Gökmen Kurt, Dr. İlknur Banlı Cesur, Dr. Zerrin Özçelik halen çalışmaktadır (Resim 11,12).

Bölgeye özgü en önemli çocuk cerrahisi olguları: *Korozif özofagus yanıkları, damdan düşmeye bağlı göğüs ve karın künt travmaları, genel vücut yanıkları* şeklinde sıralanabilir.

Resim 11. Adana Numune Eğitim Araştırma Hastanesi ameliyathanede KAN-TER(!) içinde bir çalışma anı.

Resim 12. Adana Numune Eğitim Araştırma Hastanesi Çocuk Cerrahisi doktor ve hemşireleri.

Klinikle ilgili iki önemli anı:

Dr. Mehmet Ali Ün’den; *İskenderun’dan trafik kazası sonucu 10 yaşındaki erkek çocuk karın içi kanama nedeni ile şok durumunda hastaneye geldi. Hasta acilen ameliyata alındı. Dalağı parçalanmıştı; karaciğerin her iki lobunda hepatik venlere yakın, çok parçalı yırtıklar vardı. Sekiz ünite kan verildi. Splenektomi yapıldı. Karaciğerdeki yırtıklar dikilmeye çalışıldı, fakat kanama durmadı. Neticede Hepatik Arter bağlandı ve kanama durduruldu. Prof. Dr. Işık Olcay’la görüşüldü. Işık Bey, Dr. Erbuğ Keskin Bey’i Numune Hastanesi’ne gönderdi. Erbuğ Bey ameliyathanede hastanın hepatik arterinin bağlandığını ve kanamanın durduğunu gördü. Hastanın karını kapatılıp üniversiteye nakli yapıldı. Sonrasında hasta komplikasyonsuz üniversiteden taburcu edildi.*

Dr. Yaşar Ergören’den; *ilk aklıma gelenlerden bir tanesi, Türkiye’de ilk kez prenatal tanısı koyulup, tarafımdan opere edilen ve taburcu ettiğim jejunal*

atrezi olgusu ile yaşadıklarım. 1988 yılı Mart ayı, kadın doğum uzmanı arkadaşım hamile hastasının bebeğinin USG'de bağırsaklarını dilate gördüklerini ve Hirschsprung hastalığı olasılığı nedeniyle değerlendirmemi istedi. O dönemde USG cihazı yalnızca gastroenterolog bir ağabeyimizin muayenehanesinde vardı. USG görüntüleri orada alındı. Görüntü, intestinal atrezi ile uyumluydu. Aileye durum anlatıldı bebeğin doğduktan sonra opere edileceği anlatıldı. 12 Nisan 1988'de bebek doğdu, opere ettim. Applepeel atrezi çıktı. Oldukça zor koşullar altında dışarıdan ısıtmalı derme çatma kiivöz içinde yatan bebeği tedavisi bitince şifa ile taburcu ettim. Başından beri bana destek verip yönlendiren hocam Sn Prof. Dr. Işık Olcay, bu olgunun Türkiye'de ilk olduğunu ve 14-16 Eylül 1988'de Kuzey Kıbrıs Girne'de düzenlenecek 8. Ulusal Çocuk Cerrahisi Kongresi'nde bildiri olarak sunmamı istedi. Ayrıca tüm hazırlıklarımı ÇÜ Tıp Fakültesi ABD çalışanları ile yapıp bildiri sundum. Benim için çok değerli olan bu çalışmamda olanak yaratan hastama, ailesine, kadın doğum uzmanı Sn Op. Dr. Selçuk Doğan, Sn. Uzm Dr. Faruk Özdemir, Sn. Prof. Dr. Işık Olcay ve tüm emeği geçenlere şükranlarımı sunuyorum.

İkinci olarak unutamadığım bir anım da, 18-20 Nisan 1990 tarihinde Cerrahpaşa tarafından düzenlenen ve Alberto Peña'nın anorektal malformasyonlar cerrahi kursu ve bana kazandırdıkları idi. O tarihlerde Adana Devlet Hastanesi'nde çalışıyordum. Kurs dönüşü ilk işim Peña'nın elektrikli kas stimülatörünü yaptırmak oldu. Hastanemizin elektrik elektronik işlerini yapan bir teknisyenle birlikte, çalıştayda gösterilen cihaza ait teknik bilgiler doğrultusunda Adana'daki ilk stimülatörü yaptık. O dönemde bizim için mucize bir alet olan stimülatör sayesinde anorektal malformasyonlu çocuklarımıza yarar sağladık ve yaptığımız işin güzelliği karşısında mutlu olduk. Stimülatörü kullandığımız anda beni izleyen kadın doğum uzmanı arkadaşlarımız epizyotomilerde tamir sırasında kullanmak için talep ettiler ve yıllarca kullandılar. Burada Peña'nın yanısıra üçüne de katıldığım Hypos kurslarını ter-tipleyerek olanak yaratan başta Sn. Prof. Dr. Cenk Büyükkinal hocam ve tüm Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi ekibine bu vesile ile şükranlarımı sunuyorum. İlk olmak güzel bir duygu...

-Alanya Devlet Hastanesi:

Alanya Devlet Hastanesi'nde çocuk cerrahisi hizmetleri 1997 yılı Kasım ayında Dr. İsmail Başaran'ın atanmasıyla başladı. Alanya Devlet Hastanesi'nde çocuk cerrahisi, ameliyathane, yoğun bakım, yenidoğan yoğun bakım, yoğun bakımla ilgili donanım, anestezi ve patoloji hizmetleri açısından bir eksiklik yoktur ve her tür girişim yapılabilmektedir. 2009 yılında bir çocuk cerrahisi uzmanı daha atanmıştır. Halen iki çocuk cerrahisi uzmanı ile yıllık 8000 civarında poliklinik, 2000 civarında ameliyat yapılmaktadır. Hastanede gerek mesleki gerekse sosyal açıdan diğer kliniklerle bir sorun yaşanmamaktadır. Bölgedeki sorun, tüm Türkiye'de olduğu gibi özellikle özel hastanelerde hâlâ çocuk hastaların erişkin cerrahları tarafından ameliyat edilmesidir. Şu an için görevdeki Op. Doktorlar: Dr. İsmail Başaran (hastane yöneticisi) ve Dr. Mustafa Aydinç'dir.

d) Marmara bölgesi

-Bursa Dörtçelik Çocuk Hastanesi:

Dr. Ertunç Karadağ Bursa ilinin üniversite dışındaki ilk çocuk cerrahisi olması nedeni ile oldukça detaylı ve ilginç bilgileri vermektedir:

Bursa'da ilk kez çocuk cerrahisi bölümü Bursa SSK Bölge Hastanesi'nde, pediatri servisi içinde Dr. Ertunç Karadağ tarafından kurulmuştur. Bir kalem ve klemp bile olmayan bölümde hastanenin depoları, İstanbul, Ankara SSK tıbbi malzeme depoları didik didik edilerek oralardan toplanan cerrahi malzemelerle birden çok cerrahi setler oluşturulmuştur. Hemen hemen her hafta sık sık basına çıkarak, Bursa Tabip Odası çalışmalarına katılarak pratisyenlere yönelik Çocuk Cerrahisi Bilgilendirme toplantıları yapılarak pediatristleri tek tek dolaşip kendimizi ve çocuk cerrahisini anlatarak Bursa'da çocuk cerrahisi branşının gelişmesine destek verdim.

01.01.1983'ten itibaren Genel Cerrahi Uzmanı da olan Dr. Umur Kocabaşoğlu Genel Cerrahi Servisi içinde çocuk cerrahisi olguları da yapmakta idi. On ay sonra kendisi de pediatri servisi içindeki çocuk cerrahisi bölümüne geldi ve birlikte çocuk cerrahisini geliştirdik. Ayrı bir bina ve katta ayrı ameliyat odası olan servis oluşturduk. 2001 tarihinde, ana hastaneden ayrılarak SSK Bursa Çocuk Hastanesi bünyesinde yoğun bakım desteği de olacak şekilde genişledik.

Bir ara 10 çocuk cerrahi uzmanı ile birlikte çalıştık.

2005 tarihinde SSK hastaneleri Sağlık Bakanlığı'na bağlanınca hastanemizin adı Çekirge Çocuk Hastanesi oldu. 2008 tarihinde Dörtçelik Çocuk Hastanesi ile birleşerek 4 kişilik kadromuz 10 kişiye çıktı. Bursa Dörtçelik Çocuk Hastanesi, Özlüce merkez olmak üzere Çekirge ve Fomara yerleşkeleri ile 3 ayrı noktada çocuk cerrahisi hizmeti verdik. Şu anda 2 merkezde (Çekirge ve Özlüce'de) hizmet vermekteyiz (Resim 13,14,15).

Resim 13. Bursa Özlüce Dörtçelik Çocuk Hastanesi genel görünümü.

Resim 14. Bursa Özlüce Dörtçelik Hastanesi Çocuk Cerrahisi Kliniği doktorları toplu halde.

1983 yılı sonu veya 1984 başında Op. Dr. Tanju Aktuğ tarafından Bursa Devlet Hastanesi bünyesinde Çocuk Cerrahisi Birimi kuruldu. Aynı yere 1985 tarihinde Dr. Süleyman Eskicioğlu kadroya katıldı. Aynı birim 1992 tarihinde Bursa Devlet Hastanesi'nden ayrılarak Bursa Çocuk Hastanesi'nde hizmet vermeye başladı, 2007 tarihinde bu hastane Özlüce Dörtçelik Çocuk Hastanesi'ne taşındı.

Resim 15. Bursa Özlüce Dörtçelik Çocuk Hastanesi Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi'nden bir görünüm.

Bursa'da Sağlık Bakanlığı bünyesinde çocuk cerrahisi hizmeti veren 2. hastane olan Şevket Yılmaz Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesi 4 kişilik uzman kadrosuyla hizmete devam etmektedir.

Hastanemizde, Cerrahi-1 ve Cerrahi-2 servisleri olmak üzere toplam 60 yatak vardır. Dört odalı müstakil ameliyat odamızda, toplam 10 uzman, 22 servis hemşiresi, 2 anestezi uzmanı, 13 anestezi teknisyeni, 13 ameliyat odası hemşiresi çalışmaktadır. Yirmi beş Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi ve 24 Büyük Yoğun Bakım Ünitesi vardır. Pediyatristlerle ve pediatri yan dal uzmanlarıyla birlikte çalışma şansına sahibiz.

Transplantasyon damar şant ameliyatları gibi çok büyük ameliyatların dışında hemen hemen tüm olguları yapabilmekteyiz. Laparoskopik cerrahi yapılmamaktadır.

Bursa'da 1997-2007 yılları arasında, Pedicer Özel Çocuk Cerrahisi Merkezi ismiyle (Dr. Ertunç KARADAĞ, Dr. Umur KOCABAŞOĞLU, Dr. Murat ŞANAL ve Dr. Yıldız KONCA tarafından) Türkiye'de ilk özel çocuk cerrahisi merkezi de Bursa'da faaliyet göstermiştir.

Bursa'da iki çocuk hastanesi ve bir Uludağ Üniversitesi Çocuk Cerrahisi Bölümü'nde olmak üzere üç noktada acil ve nöbet hizmeti verilmektedir. Son bir yıldır hastanemizdeki nöbet hizmetlerine ilaveten Şevket Yılmaz Çocuk Hastanesi nöbet hizmetlerine de destek vermekteyiz. En büyük sıkıntımız ayda 4-5 nöbet sayısına ulaşan nöbet tutma hizmetleridir.

Nöbetlerimizdeki en büyük sıkıntımız, ultrason başta olmak üzere acil radyoloji desteğinin olmaması ve çok çabuk ulaşılır olmamasıdır.

Şu anda Türkiye’de tüm sağlık çalışanları, özellikle çocuk cerrahları hangi sorun ve sıkıntıları yaşıyorlarsa bizler de o sorunları yaşıyoruz.

Hastanemizle ilgili her çeşit ayrıntılı bilgi ve görüntüye www.bch.gov.tr adresinden ulaşılabilir.

Bursa’da çocuk cerrahisi ile ilgili ilk önemli toplantı olan, 1986 yılındaki IV. Ulusal Çocuk Cerrahisi Kongresi, Dr. Tanju Aktuğ ve Dr. Süleyman Eskicioğlu’nun sorumluluğunda derneğimizle birlikte Bursa Valiliği’nin desteğiyle Bursa’da yapılmıştır.

Sonraki yıllarda Bursa pek çok çocuk cerrahisi çalıştayına, çocuk cerrahisi ve çocuk ürolojisi kongrelerine ev sahipliği yapmıştır.

Bursa Şevket Yılmaz Devlet Hastanesi:

Bursa’da 06.07.2002 tarihinde Bursa Şevket Yılmaz SSK Hastanesi olarak hizmet vermeye başlayan hastane, 19.02.2005 tarihinde Sağlık Bakanlığı’na devredilmiş ve Bursa Şevket Yılmaz Devlet Hastanesi adını almıştır. Sağlık Bakanlığı hastanenin 30.12.2009 tarihinde, Bursa Şevket Yılmaz Eğitim ve Araştırma Hastanesi olmasına karar vermiştir. Aynı yerleşkede inşa edilen, Bursa Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesi, 03.06.2010 tarihinde Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları servisleri olarak kullanılmak üzere haastane başhekimliğine bağlanmıştır. İlerleyen inşaat ancak Aralık 2010’da sona ermiş ve geçici olarak 4. kat ortopedi kliniği içinde yer alan Çocuk Cerrahisi Kliniği yeni yapılan binada, 2. katta müstakil ve 27 yataklı bir klinik olarak faaliyetlerine başlamıştır.

Kliniğin kurucusu hastanenin 2002’deki açılışından hemen sonra kadroya atanan Dr. Nuri Şen’dir.

2010 yılının Mart ayına dek değişik çocuk cerrahlarının tek hekim olarak hizmet verdiklerini ama sonradan yeni hekimlerin katılımı ile sayının arttığını görüyoruz. Halen 4 hekim ile hizmete devam ediliyor. Son olarak, Dr. E. Özçakar 2011 Haziran ayında görevine başlamıştır.

Çalışanların bildirdiğine göre kurumun olanakları,

yetmiş deneyimli personel sayısı kısıtlıdır. Ancak, yakın bir süre içinde bu sorunların halledilebileceği görülmektedir.

Hasta profili Bursa’ya göç eden Erzurum, Muş ve Van olmak üzere Doğu Anadolu’dan, Doğu Karadeniz’den ve daha az olarak da Bulgaristan-Yunanistan muhacirlerinden oluşmaktadır.

Çalışan çocuk cerrahlarının en sık karşılaştıkları mesleki sorunlar-zorluklar: Travma başvurularının ana binaya yapılması ve bu nedenle çocuk cerrahlarının gece-gündüz ve kötü hava koşullarında bile konsultan olarak acile gitme zorunda kalmaları, gece ve hafta sonu görüntüleme hizmetlerinde aksamalar olması, çocuk hastalıkları kliniği içinde yan dal yapmış uzman sıkıntısı bulunması şeklinde özetlenebilir.

Klinik 7 kişi gerektiren bir kadroda 4 hekimin çalışması nedeniyle oldukça yüksek iş yoğunluğu ile çalışmaktadır.

Trakya bölgesi ile ilgili bilgileri Doç. Dr. Ebru Yeşildağ derlemiş ve aşağıdaki bilgileri iletmiştir.

Çorlu Devlet Hastanesi:

2008 yılında ilk defa çocuk cerrahisi hizmeti verilmeye başlandı. 2008 yılında, Dr. Cesim İrşi zorunlu hizmet kurasında atanmıştır. Dr. Turan Ceylan da aynı günlerde kurum içi atama ile çalışmaya başladı.

Göreve ilk başlanılan günlerde ekibin en önemli uğraşı çocuk hekimlerine çalışma alanlarını kabul ettirmek ve yeni doğandan itibaren çocukların cerrahi hastalıklarını tedavi ettiklerini anlatmakla geçti. Şu anki en önemli sorunun, çocuk hasta grubunun özel-

Resim 16. Çorlu Devlet Hastanesi Çocuk Cerrahisi ekibi.

likle özel hastanelerde diğer branşlar tarafından da opere edilmesi olduğu belirtilmektedir (Resim 16).

Çerkezköy Devlet Hastanesi:

Dr. Murat Karabul'dan verilen bilgiler şöyledir:
“Eskişehir Osmangazi Üniversitesi’den mezun oldum. İhtisasımı 2008’de Pamukkale Üniversitesi’nde tamamladım. Tekirdağ Çerkezköy Devlet Hastanesi’nde 2,5 yıldır çocuk cerrahisi uzmanı olarak çalışmaktayım. Burada tek çocuk cerrahiyim. Çerkezköy Devlet Hastanesi’nde 3 yıldır çocuk cerrahisi hizmeti verilmektedir. Burada çalışan ilk uzmanımız, Çerkezköy’e kısa bir dönem çalışmak niyetiyle başlayıp, 2-3 ay kadar kalan Dr. Onursal Varlıklı’dır. Bu arkadaşımızın ilk görev yeri Hakkâri olup, Hakkâri’ye atanan ilk çocuk cerrahidir. Şu anda Sakarya Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesi’nin başhekimidir.”

Çerkezköy Devlet Hastanesi 150 yataklı, 4 ameliyat salonu olan bir hastanedir. Burada inguinal herni, hidrosel, akut karın (apandisit, invaginasyon, Meckel divertikülü, over torsiyonu, ender olarak karın içi organ yaralanmaları vb.), hipospadias, sünnnet, testis torsiyonu, koroziv özofajit (özofagoskopi ve akut tedavisi), ender olarak pnömotoraks, hemotoraks gibi hastalıkların müdahalelerini ve yanık hastalarının tedavilerini yapabilmekteyim. Mesleğe ilk başladığım zaman (Kastamonu Devlet Hastanesi) yenidoğanlarda ARM cerrahisi, intestinal atrezi, bronkoskopi gibi işlem ve operasyonları yapabilmekteyken, buradaki anestezi uzmanımız 6-12 aydan küçük bebekleri kendince riskli gördüğü için ameliyata alamamaktadır.

Çerkezköy’de karşılaştığım sorunlar: Tek çocuk cerrahiyim ve sürekli icapçıyım. Başhekimimiz anlayışlı bir arkadaşımız (Dr. Necati Karaoğlu) ancak bu durum oldukça can sıkıcı.

Acil sevk ettiğim hasta sayısı çok az ve genellikle yabancı cisim aspirasyonu ve ender olarak da ağır yanıklar ile sınırlı. Ancak bunları sevk etmek oldukça sorunlu. Trakya Üniversitesi ender olarak kabul ediyor, Kanuni Sultan Süleyman Hastanesi bronkoskopi yapmadıklarını söylüyor. Daha çok Cerrahpaşa Hastanesi kabul ediyor, ancak çok uğraştırıyor.

Bütün Türkiye’de olduğu gibi bizim acil servisimizde de pratisyen hekimlerimiz kısa sürede istifa etmekte (Çerkezköy sanayi bölgesi ve kozmopolit yapıda, ay-

lık acile başvuran hasta sayısı 12.000) ve bu nedenle de zaman zaman acil kapı nöbetleri bize kalmaktadır.

Çorlu Özel Reyap Hastanesi:

Dr. Yeliz Kart, Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi’nden 2006 yılında uzmanlığını almış ve 05.07.2011 tarihinden beri Özel Reyap Hastanesi Çocuk Cerrahisi Kliniği’nde çalışmaya başlamıştır. Hastanedeki çocuk cerrahisi kliniği Dr. Yeliz Kart ile beraber hasta kabul etmeye başladı.

Dr. Kart, bölge özelliği olarak çocuk cerrahisi kliniği ile ortak çalışan 3. basamak yenidoğan yoğun bakım ünitesi az olduğundan bolca yenidoğan cerrahisi yaptıklarını belirtiyor. En büyük sıkıntı üroloji doktoru ile yaşanan hasta paylaşım sıkıntısı. Bir diğeri ise endoskopi, sistoskopi, laparoskopi seti gibi aletlerin maliyet hesabı nedeni ile alınmaması.

Lüleburgaz Devlet Hastanesi:

Özlem Tepret Kırklareli Lüleburgaz Devlet Hastanesi’ne atanan ilk çocuk cerrahidir. Göreve Temmuz 2012’de mecburi hizmetle başladı. Özlem Tepret hastane ve olanakları ile ilgili gözlem ve yakınmalarını şöyle açıklıyor:

“Geldiğimde çocuk cerrahisi servisi yoktu. Hâlâ da yok. İlk başladığımda sayıları zaten 3-5’i geçmeyen hastaları çocuk servisi hemşireleri cerrahiden anlamayız diye, cerrahi servis hemşireleri ise çocuktan anlamayız diye almak istemedi. Tüm cerrahi branşlar bir servisi kullanıyoruz. Çocuk servisi küçük ve ameliyat olmuş çocuğu emanet edecek gibi değil. Ameliyat olmayacak ama gözlem amaçlı hastaları çocuk servisine, diğerlerini cerrahi servise yatırıyorum. Ameliyat odasındaki anestezi cihazı DETAM’da deneylerde kullanılana benziyor; değil yenidoğan, 7-8 aylık bebeklere bile anestezi nedeniyle el sürülemiyor. Yenidoğan yoğun bakım zaten yok. İlk başladığım ay idari nöbetim sırasında tanık olduğum yenidoğan resusitasyonu (Desusitasyon diye bir terim yok ama gördüklerimi anlatacak tıbbi tabir yok. Aspiratörün yeri bile bilinmiyordu, hastaya yalnızca hortumla oksijen veriliyordu!!!) beklentilerimi minimuma indirdi. Geçtiğimiz günlerde de 2 gün kadın doğum servisi, 2 gün çocuk servisinde kalış süresini takiben taburcu öncesi öylesine battaniyeye sarılı getirilen anal atreziyi görünce de **ben neden buradayım ki hissi tamamen yerleşti. Hastanın invertogramını çekip, kolostomi gereksinimini görünce, anesteziist arkada-**

şın hayatta elimi sürmem diye geri geri kaçmasıyla sevk etmek zorunda kaldım.”

Hastanemiz ilk yapıldığında bina mimarisi ödül almış. Ama şu anda oldukça köhne bir halde. Devlet Hastanesi 3 binadan ibaret. Benim olduğum binada acil birimi yok. Fiziki şartlar oldukça kötü. Olgu dağılımı: İnguinal bölge patolojileri, apandisit, konstipasyon, labial füzyon ve perianal sorunlar şeklinde sıralanabilir.

Başlıca Sorunlar: 1. hem sarf malzemesi hem de cerrahi alet sıkıntısı yaşamaktayım. 2. çocuk hekimleri, genel cerrahlar ve üroloji uzmanları 20 yıla yakın zamandır buradalar. Halk, kendilerine de bakan, ameliyat eden, komşusu-ahbabı olmuş, bu hekimlere çocuğunu götürmeyi daha çok tercih ediyor. 3. buraya özgü sorun olmamakla birlikte hastaneye markete, kafeye gelmiş gibi tetkik ve tedavi sipariş eden insanlarla mücadele etmek çok sıkıntılı. 4. herhangi bir yoğun bakım birimi olmayan yerde çalışmak insanın elini kolunu bağıyor. 5. burada köreliyorum hissi çok dayanılmaz. 6. İstanbul'a bu kadar yakın yerde mecburi hizmet yaptığım için yakınıp içimi dökmem bile garip karşılanıyor. Lüleburgaz'da 6 ayda neredeyse Çapa'da 5,5 yılda gördüğüm kadar labial füzyon gördüm, bu da dikkat çekici geliyor.

Bilecik Devlet Hastanesi, Çocuk Cerrahisi:

Dr. Muzaffer Eroğan, 2010 şubatından bu yana hastanede görev yapmaktadır.

Daha önce, 2007 Eylülünden itibaren Dr. Raşan Özcan, zorunlu hizmet nedeni ile ilk çocuk cerrahisi uzmanı olarak görev yapmıştır.

Nüfus yoğunluğunun az olması nedeniyle hasta sayısı bir çocuk cerrahisi uzmanı için yetersizdir. En fazla yapılan ameliyatlardan sünnet, inguinal bölge cerrahisi ve akut batın (akut apandisit) şeklindedir. Yenidoğan ve yenidoğan dışı çocuk hastalar için yeterli yoğun bakım hizmeti verebilecek donanıma sahip bir ortam bulunmamaktadır. Böyle bir donanıma sahip olunmadığı için de anestezi uzmanları tarafından 5-6 aylıktan küçük hastalara anestezi verilmemektedir. Çocuk cerrahisi uzmanı olarak en önemli sorunlardan biri, şu an mevcut, Sağlık Bakanlığı'nın uyguladığı performans sistemine göre, hasta sayılarının azlığı nedeniyle çocuk cerrahlarının yeterli pay alamamalarıdır.

Gebze Anadolu Sağlık Merkezi:

Ahmet Nadir Tosyalı, Göztepe EAH'den emekli olduktan sonra 2010 yılı Mayıs ayından itibaren tam zamanlı çocuk cerrahisi olarak çalışmaktadır. 2005 yılında kurulan hastane, gelişmiş her tür teknolojik ve fiziksel olanağa sahiptir. İlk kurulduğunda Dr. Çiğdem Ulukaya Durakbaşa 2-2,5 yıl kadar yarı zamanlı olarak, sonrasında Dr. Haluk Güvenç 2-2,5 yıl kadar tam zamanlı hekim olarak görev yapmışlardır. Son yıllarda sayıları giderek artan, yurt dışından gelen bir hasta grubu oluşmaya başlamıştır. Halen Çocuk Onkolojisi Hematolojisi ile Çocuk Kardiyolojisi, Çocuk Nefrolojisi ve Yenidoğan yan dallarında da hizmet verilmektedir.

Darıca Farabi Devlet Hastanesi:

Klinik 2008 yılında Dr. Koray Topçu tarafından Kadın Doğum Kliniği'nin içerisinde 4 yatak olarak kurulmuş ve hemen ardından 15 yataklı kendi yerine Aralık 2008 tarihinde geçmiştir. Çocuk cerrahisi kliniğinin yatak sayısı 13'tür. İki yataklı 1. basamak çocuk cerrahisi yoğun bakımı mevcuttur.

Kliniğe haftada 3 gün ameliyathanede bir salon hizmet vermektedir.

Kliniğe ait tam bir sistoskopi seti tam bir rijit bronkoskopi seti, tam bir rijit özefagoskopi seti, tam bir kolonoskopi seti ve laparoskop seti mevcuttur. Dört yatağa sahip Sağlık Bakanlığı onaylı yanık ünitesi mevcuttur. 2010 yılı verileri ile bir yıl için klinikte yatan hasta sayısı 1050, ameliyat sayısı 850, poliklinik sayısı 5760'tur. Yenidoğan cerrahisi, toraks cerrahisi, batın cerrahisi, ürolojik cerrahi operasyonları yapılmaktadır. Yanık ünitesi içerisinde yanığın konvansiyonel tüm tedavileri yapılmaktadır.

Hastane içerisinde bulunan bakanlık onaylı yenidoğan yoğun bakım ünitesinde yenidoğan hastaların takip ve operasyonları yapılmaktadır.

Çocuk cerrahisi kliniğinde Ph monitorizasyonu, ürodinami cihazları vardır. Tanı ve tedavi için kullanılmaktadır. Gastroskopi ve kolonoskopi ünitesinde yaş uygun çocukların endoskopileri kliniğimizde yapılmaktadır.

Çocuk cerrahisi kliniğinde ve yanık ünitesinde 7'şer hemşire görev yapmaktadır. Bu ekipten 4 hemşire kli-

niğin kuruluşundan bu yana çalışmaktadır.

Farabi Çocuk Cerrahisi Kliniği, Derince Eğitim Araştırma Hastanesi ile Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi çocuk cerrahisi klinikleri ile tam bir iletişim ve uyum içerisinde çalışmaktadır.

Bölgemizin en önemli sorunlarından birisi çocuklarda ve bebeklerde çok sık görülen konstipasyondur. Bu konuda geniş ölçekli bir araştırma sürdürülmektedir (Resim 17).

Resim 17. Darıca Farabi Devlet Hastanesi Çocuk Cerrahisi Kliniği: Dr. Koray Topçu ve arkadaşları.

Dr. Ertunç Karadağ'ın araştırmalarına göre Marmara bölgesinde İstanbul dışı hastanelerdeki çocuk cerrahisi kadrosu dağılımı şöyledir:

Sağlık Bakanlığı'nın 06.01.2012 tarihli PDC sayfasındaki İstanbul hariç Marmara Bölgesi Çocuk Cerrahisi kadrolu hastaneleri şunlardır:

Balıkesir Devlet Hast.-1 kadro
Bilecik Devlet Hast.-1 kadro
Bursa Dört Çelik Çocuk Hast.-7 kadro
Bursa Şevket Kadın Doğum ve Çoc. Hast.-7 kadro
Çanakkale Devlet Hast.-2 kadro
Düzce Atatürk Devlet Hast.-2 kadro
Edirne Devlet Hast.-2 kadro
Kırklareli Lüleburgaz Devlet Hast.-2 kadro
Kırklareli Devlet Hast.-1 kadro
Kocaeli Darıca Farabi Devlet Hast. 1 kadro
Kocaeli Kadın Doğum ve Çocuk Hast.-3 kadro
Sakarya Kadın Doğum ve Çocuk Hast. 3 kadro
Tekirdağ Devlet Hast.-1 kadro
Tekirdağ Çerkezköy Devl. Hast.-1 kadro

Tekirdağ Çorlu Devlet Hast. 1 kadro
Yalova Devlet Hast.-1 kadro

e) Doğu Anadolu Bölgesi

-Tatvan Devlet Hastanesi:

Dr. Reha Sermed Aygören, Tatvan Devlet Hastanesi Başhekimisi, Tatvan-BİTLİS ile ilgili olarak şu bilgileri vermektedir:

“Tatvan Devlet Hastanesi’nde çocuk cerrahisi hizmetleri 2010 yılı Temmuz ayında tarafımdan başlatıldı. Tatvan Devlet Hastanesi, eskiden ayrı birer hastane olan hastanelerin entegre edilmesi ile birbirinden yaklaşık 3-4 km. uzaklıktaki 3 ayrı binada hizmet vermektedir. Eski SSK Hastanesi 2005 yılında, eski Çocuk Hastalıkları ve Doğumevi Hastanesi 2009 yılında, ana binada hizmet veren Tatvan Devlet Hastanesi’ne entegre edilmiştir. Hastanemiz toplam 275 yataklıdır. Ana bina ve Ek 2 hizmet binasında (Eski Doğumevi ve Çocuk Hastanesi) olmak üzere iki adet acil servisi bulunmaktadır.

Çocuk Cerrahisi Polikliniği’imiz Ek 2 hizmet binasında olmakla birlikte, çocuk cerrahisi operasyonları Ana Bina ameliyat odasında yapılmaktadır. Bu durum teknik olarak zorluk yaratmaktadır. Ek 2 hizmet binası Ameliyat odası halihazırda çocuk cerrahisi operasyonları için uygun değildir, revizyonu planlanmaktadır. Yine iki ayrı acil serviste de çocuk cerrahisi hastaları kabul edilmektedir. Ek 2 hizmet binası ağırlıklı olarak çocuk ve kadın hastalıkları doğum hastalarını kabul etmekle birlikte, MR ve tomografi ana binada olduğundan travmalar Ana Binada kabul edilmektedir. Bölgede travma olgusu çok fazla sayıda yaşanmakta ve çocuklar da bundan yoğun biçimde paylarını almaktadır. Yaz aylarında yüksekten düşme ve diğer travmalar çok yaygındır. Bunun dışında bölgede çok sık sünnet talebi olmaktadır. Ayrıca, inguinal herni ve inmemiş testis olguları sıkça başvurudurulmaktadır.”

Bitlis ilinde ikisi Tatvan Devlet Hastanesi’nde (Dr. Reha Sermed Aygören, Dr. Ali Tekin) ve biri de Bitlis Devlet Hastanesi’nde (Dr. Ayhan Mil) olmak üzere toplam üç çocuk cerrahi çalışmaktadır.

Tatvan Devlet Hastanesi’nin fiziki şartlarının eskimişlik nedeniyle yetersiz olması, çocuk cerrahisi konusunda personel deneyiminin azlığı ve de hizmet

binalarının birbirinden ayrı olması hizmette zorluk yaratmaktadır. On iki yataklı bir yenidoğan yoğun bakım ünitesi mevcuttur. Ancak, merkezi oksijen sisteminin olmaması ve anestezi ekibinin bebek hasta kabul etmedeki tereddütleri yeni doğan cerrahisi uygulanmasına engel olmaktadır. Çocuk yoğun bakım ünitesi bulunmakla birlikte şartları optimal değildir. Tüm bu koşullara karşın, hastanemizde, yine de yılda yaklaşık 400 civarında çocuk cerrahisi operasyonu gerçekleştirilmektedir.

Meslektaşımız koşullarla ilgili olarak şu noktaları vurgulamaktadır:

“Çocuk cerrahları mecburi hizmet konsepti içerisinde devlet hastanelerinde görevlendirilmekte ama geldiklerinde alıştıkları optimal şartları bulamamaktadırlar; bu durum maddi ve manevi hayal kırıklığı yaratmaktadır. Yine de var olan durum içerisinde özveri ile çalışmaktadırlar. Çocuk cerrahlarının mecburi hizmetlerini çocuk hastalara yönelik uygun alt yapı koşullarının olduğu belli merkezlerde yapmaları daha verimli olmalarını sağlayacaktır diye düşünmekteyim.”

-Malatya Devlet Hastanesi Beydağı Kampüsü:

Dr. Nevin Ada Tarkan şu bilgileri vermiştir: Çocuk cerrahisi hizmeti hastanemizde 2004 yılı Kasım ayından beri yapılmaktadır. İlk çocuk cerrahisi benim. Benim geldiğim dönemde hastane Malatya SSK bölge hastanesiydi. Bu yıla kadar halen tek başıma bu hizmeti sürdürmeye çalışıyorum. Yani 8 yıldır bilfiil tek başımayım. 2007 yılında Melih Akın adında bir çocuk cerrahisi arkadaşım 3 ay kadar çalıştı daha sonra eş durumundan Ankara'ya tayin oldu.

1954 yılında 30 yatak kapasiteli bir dispanser olarak şehir merkezinde hizmete başlamış olan hastanemiz, 1996 tarihinde çalışmaya başlayan 200 yataklı 50. Yıl Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları ek binası ile beraber yatak kapasitesi 516'ya ulaşmıştır. Hastanemiz 19 Şubat 2005 tarihinde Sağlık Bakanlığı'na devredilmiştir. 2009 yılında ise Devlet Hastanesi ile birleşerek Malatya Devlet Hastanesi Beydağı Kampüsü adını almıştır.

Mesleki sorunlar olarak tek olmamdan dolayı ve hastanemizde çocuk yoğun bakım olmamasından kaynaklanan sorunlar yaşıyorum. Tek olduğum için komplike ameliyatlari yaparken tereddüt yaşıyorum.

Bir sıkıntı yaşarsam cerrah olarak bana destek olacak birini bulamama endişesi yaşıyorum. Travma hastaları takibinde yoğun bakım olmadığı için problem yaşıyorum. Anestezi ekibi 10 kg. altındaki hastaları almadığı için yenidoğan cerrahisi yapamıyorum. En önemli sorunlarımdan biri de hastanemizin tek çocuk cerrahisi olduğum için sürekli icapçı olmam.

Ek olarak belirtmek istediğim şey “çocuk cerrahisinin bir ekip çalışması olduğu ve tek başına olduğunda mesleki tatminin yeterli olmadığı”dır.

Erzurum

Dr. Ayşe Aysel Köseoğulları Bulut isimli meslektaşımız, “Erzurum'dan merhabalar,” diyerek şu bilgileri iletmiştir:

Erzurum Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Cerrahisi Kliniği Erzurum Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi, halen doğunun en büyük sağlık merkezi unvanına sahiptir. 2008 yılında hizmete açılmıştır. Hastanemizin açıldığı 2008 yılından beri Çocuk Cerrahisi Kliniği de hizmet vermektedir. İlk uzman hekimleri (sırasıyla);

Dr. Abdullah Yıldız; halen Şişli Etfal EAH de görev yapmaktadır.

Dr. Akgün Oral; halen Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi Kliniği'nde Yrd. Doç. olarak görev yapmaktadır.

Dr. Ayşe Aysel Köseoğulları Bulut; daha önce Bingöl Devlet Hastanesi ve Erzurum Palandöken Devlet Hastanesi'nin ilk çocuk cerrahisi olarak görev yapmıştır. Dr. Binali Fırıncı'nın önceki ve ilk görev yeri Ardahan Devlet Hastanesi'dir.

Dr. Mehmet Nuri Cevizci, Dr. Muhammet Demir ve Dr. Meltem Kaba'nın ilk görev yerleri ise Erzurum'dur.

Kliniğimizde sıklıkla yenidoğan ameliyatlari (ÖA + TÖF, diyafram hernisi, intestinal atreziler), akciğer ve karaciğer kist hidatik ameliyatlari, hipospadias ve inguinal bölge patolojileri, endoskopik girişimler (sistoskopi, özefagoskopi, bronkoskopi), laparoskopik girişimler, travma, akut batın ameliyatlari yapılmaktadır. Kliniğimizde aylık toplam 150-200 ameliyat yapılmaktadır.

En sık karşılaştığımız sıkıntılar ve sorunları belirtmek gerekirse:

- Sevk zincirine uyulmadan çevre illerden çok sayıda sorunlu hasta sevkedilmesi,
- Özellikle çevre illerden gelen hasta potansiyelinin sosyoekonomik ve kültürel açıdan düşük seviyeli olması.
- Halen aktif çalışan 4 çocuk cerrahi uzmanı olarak hastanemizde hizmet vermekteyiz. Çok sayıda teorik çalışma planlanmasına rağmen, pratikteki iş yoğunluğu nedeniyle, yapılması düşünülen çalışmalar ne yazık ki istenilen düzeyde yapılamamaktadır.

f) Güneydoğu Anadolu Bölgesi

Gaziantep ilimiz ile ilgili bilgileri Dr. Nevzat Uçaner aktarıyor:

Gaziantep'te çalışan, Tıp Fakültesi dışı çocuk cerrahisi uzmanı sayısı 9 kişiden ibarettir. Dağılımlarını: Çocuk Hastanesi (6), özel hastaneler (3) olarak sıralayabiliriz. Halen Özel Konukoğlu'nda 1, Medical Park'da 1 ve Yaşam Hastanesi'nde 1 çocuk cerrahi hizmet vermektedir.

Bilindiği gibi ben Nevzat Uçaner, Halil Atayurt ve rahmetli M. Ali Altın ülkemizde tıp fakültesi mezuniyetinden hemen sonra, direkt çocuk cerrahi ihtisasına başlayan ilk grubuz. İlk 3 yıl günaşırı, takibeden 2 yıl 3 gün aralıkla nöbetleri nasıl tutmuşuz aklım almıyor. 1973 yılında tıp fakültesinden mezuniyetimizi takiben ertesi gün asistanlığa başlamıştık. 1970'li yıllarda ülkemizde çocuk cerrahisi merkezi sayısı 3-4'ü geçmezdi. Bu nedenle de çok uzak noktalardan hastalar gelirdi, çok yoğun bir çalışma ortamı içindeydik.

İhtisas bitiminde 1 yıl Dr. Sami Ulus Çocuk Hastanesi'nde çalıştım. O yıllarda çocuk cerrahi servisinde tek küvöz yoktu. Küvöz isteğimizi ilettiğimizde Sağlık Bakanlığı müsteşarı bir sayın Prof. Dr. un, "Çocuk cerrahi küvözü ne yapacak? Yenidoğanın ne ameliyatı olur ki?" dediğini bugün bile unutamam.

1980 sonu Gaziantep'e yerleştim. Ülkemizde ilk serbest çalışma ve muayenehane açma cüretini göstermiştim. Çok da kolay olmamıştı. İlk yıllarda genel cerrahi ve üroloji uzmanları ile epeyce kavgalarım olmuştu. Kendimi ve çocuk cerrahisini kanıtlamak için çok çabaladım. Çoğu kimse çocuk cerrahisinin

ne yaptığını, nelerle uğraştığını bilmiyordu. İlk aylarda bir KBB uzmanı ağabeyin tonsil ve adenoid ameliyatı yapıp yapmadığını sorguladığını ve yapmadığını söylediğim zaman, çok sevindiğini anımsıyorum.

1990'lı yıllarda çocuk cerrahisi kendini göstermeye başladı. Güzel şeyler yapılıyordu. Çocuk cerrahisinin ameliyat spektrumu giderek genişledi. Üroloji ve toraks olgularında artış oldu. 1990 yılında Gaziantep Çocuk Hastanesi'nde bölgemizdeki ilk yanık ünitesinin kurulmasını sağladım. Önemli bir eksiklikti. Rahmetli hocam Dr. Nebil Büyükpamukçu'ya kliniğimizi ve yanık ünitemizi gösterme şansım olmuştu. Daha sonra Hacettepe'ye gittiğimde oradaki asistan ve öğretim üyelerine, "Ankara, İstanbul gibi büyük merkezlerde birçok şeyler yapabilirsiniz, ancak Anadolu'da hele güneydoğuda yalnızsınızdır. Olanaksız başarımanın ne olduğunu Gaziantep'te gördüm," demişti.

Bu övgü dolu sözler benim için oldukça motive edici oldu. Sonraki yıllar işler kolaylaşmaya başladı. Genç arkadaşlar geldi. 2006 yılından bu yana Konukoğlu Özel Hastanesi'nde çalışıyorum. Yazacak, söyleyecek çok şeylerimiz olacak...

-Gaziantep Çocuk Hastanesi:

Dr. Cüneyt Karakuş'un bildirdiğine göre 28 yataklı bir çocuk cerrahisi servisi, 6'şar adet yenidoğan ve çocuk yoğun bakım yatağı bulunmaktadır. Buna ek olarak 17 yataklı bir yanık ünitesi de mevcuttur. Altı uzman çocuk cerrahi, 32 çocuk cerrahisi hemşiresi ile hizmet verilmektedir. Hastanede yılda yaklaşık 2500 çocuk ameliyatı yapılmaktadır. Dr. Karakuş hastanede tüm çocuk cerrahisi açık cerrahi girişimlerine ve ürolojik ameliyatlara ek olarak endoskopik, laparoskopik ve sistoskopik işlemlerin başarı ile yapıldığını belirtmektedir.

-Hakkâri Devlet Hastanesi:

Hakkâri Devlet Hastanesi'ne ilk atanan çocuk cerrahi Dr. Onursal Varlık'dır ve bu yerel basında büyük bir mutlulukla haber olarak duyurulmuştur. Dr. Varlık'dan sonra sırası ile Dr. Mustafa Özçatal, Dr. Ahmet Gökhan Güler ve Dr. Turgay Gürhan atanmışlardır. Şu an için Dr. Güler ve Dr. Gürhan görevi yürütmektedirler (Resim 18a,b).

Dr. Ahmet Gökhan Güler'in satırları beklenenin çok ötesinde, olumlu, ümitli, karamsarlıktan uzak tümce-

lerle dolu:

“Çukurova Üniversitesi Çocuk Cerrahisi’nden Haziran 2011’de ihtisasımı aldım. Eylül 2011’den beri Hakkâri’de çalışıyorum. Şu an vekaleten hastane başhekimliği görevini yürütüyorum. Burası çocuk cerrahisi açısından el değmemiş bir il olduğundan her gelen bir ilki başarmış. Benim payıma da Hakkâri ilinde yapılan ilk özofagus atrezisi ve ilk pediatrik nefrolitotomi ameliyatları düştü!”

“Hakkâri sanıldığından daha güvenli bir şehir ve burada devletin tüm kurumlarında kader birliği ve iyi bir dayanışma havası var. Halk hekimlere karşı oldukça saygılı. Ancak yine de yaratılan güvensizlik ortamının etkileri zaman zaman görülebiliyor. Buna karşın çocuk ameliyatlarna, eskiye oranla daha güvenle yaklaşıyorlar. Kliniğimizde inmemiş testislere yönelik olarak USG ile yürütülen bir volüm ölçüm çalışmasını da yürütüyoruz.”

Resim 18a,b. Hakkâri Devlet Hastane’si ve çocuk cerrahisi ekibinden görünümle.

g) Karadeniz bölgesi:

-Samsun Mehmet Aydın Devlet Hastanesi ve Samsun Eğitim Araştırma Hastanesi:

Samsun Mehmet Aydın Devlet Hastanesi Çocuk Cerrahisi Kliniği hocamız Prof. Dr. Mustafa Melikoğlu tarafından 1985 yılında kurulmuştur. O dönemde tayinle Samsun Devlet Hastanesi’ne atanan hocamız ortopedi servisi içinde, servisin en sonundaki üç odada faaliyete başlamıştır. Bu servis içinde aynı zamanda çocuk yanık hastaları da tedavi edilmiştir. Klinik Orta Karadeniz’deki üniversiteden sonra açılan ilk merkez olarak çalışmıştır.

1986 yılında dönemin başhekimini yanık ünitesi açmak niyetiyle ilave çocuk cerrahisi uzman isteğinde bulunmuş ve aynı yıl Haziran ayında Dr. Dündar Larlar ikinci çocuk cerrahisi olarak atanmıştır. 1987 yılında yanık ünitesi açılmış ve sorumluluğuna Dr. Dündar Larlar getirilmiştir.

Dr. Dündar Larlar’ın başlamasından bir süre sonra Prof. Dr. Mustafa Melikoğlu ayrılmış, aynı dönemde Dr. Hasan Avcı da göreve başlamıştır. Hasan Avcı bir süre çalıştıktan sonra 1988 yılında ayrılmıştır.

Aynı yıl, emekli oluncaya kadar uzun yıllar çalışan Dr. Selahattin Aktaş göreve başlamıştır. Uzun yıllar Dr. Dündar Larlar ile birlikte bölgede üniversite dışındaki tek çocuk cerrahisi kliniği olarak hizmet vermişlerdir. Orta Karadeniz bölgesindeki tek çocuk yanıkları merkezi olarak da uzun yıllar önemli bir görevi yerine getirmişlerdir.

Daha sonraki yıllarda yaklaşık birer yıllık dönemlerde Prof. Dr. Selami Sözübir ve Prof. Dr. Rıza Rızalar, 1997 ve 1998 yıllarında klinikte görev yapmıştır. Bu dönemlerde dermatoloji kliniği ile ortak bir klinik kullanılmıştır.

1999 yılında Dr. Ali Osman Katrancı atanmış ve Dr. Dündar Larlar, Dr. Selahattin Aktaş ile birlikte hizmetler sürdürülmüştür. 2006 yılında hastane bünyesinde modern yanık merkezinin kurulması ile sorumluluğuna GATA’da sertifikasyon programına katılıp eğitim aldıktan sonra Dr. Ali Osman Katrancı getirilmiştir. Ünite yanık merkezi hüviyeti kazanmıştır. Yanık merkezi sorumluluğu çocuk cerrahisi tarafından yürütülmüştür. Bu dönemlerde çocuk cerrahisi kliniği

bir dönem göz hastalıkları kliniği ile, bir dönem de kalp damar cerrahisi kliniği ile ortak olarak bir mekanı paylaşmışlardır.

Samsun Mehmet Aydın Devlet Hastanesi 2009 yılında Samsun Mehmet Aydın Eğitim Araştırma Hastanesi konumuna getirilmiş ve 2010 yılında yeni binasına taşınmıştır. Yeni binada Plastik Cerrahi Kliniği ile ortak bir alan kullanılmıştır. Dr. Selahattin Aktaş 2011 yılında emekli olmuştur.

2011 yılında Hastane Samsun Eğitim Araştırma hastanesi adını almıştır. Çocuk Cerrahisi Kliniği Ortopedi 2 kliniği ile birlikte aynı serviste hizmet vermektedir. Son dönemde Dr. Alp Gence ve Dr. Dolunay Gence göreve başlamıştır. Dr. Dündar Larlar ve Dr. Ali Osman Katrancı ile birlikte 4 çocuk cerrahisi uzmanı hizmet vermektedir. Yanık merkezi olarak da tüm Karadeniz'deki tek, ülkedeki 7 merkezden biri olarak görevini sürdürmekte ve çocuk yanıkları konusunda önemli bir hizmet verilmektedir.

Hastane, eğitim araştırma hastanesi olduktan sonra, 2009 yılında Dr. Ali Osman Katrancı idari görev olarak başhekim yardımcılığı görevine atanmıştır. Kamu Hastaneleri Birliği yeni döneminde de başhekim yardımcılığı görevine devam etmektedir.

Klinik her türlü çocuk cerrahisi hastasının başvurduğu, özellikle de çocuk travma ve yanık olgularının ilk başvuru merkezidir.

-Samsun SSK Hastanesi ve Gazi Devlet Hastanesi:
Samsun merkezinde açılan diğer bir çocuk cerrahisi kliniği, Samsun SSK Hastanesi'nde 1997 yılında Dr. Mithat Günaydın tarafından kurulmuştur. Daha sonraki yıllarda kliniğe Dr. Ahmet Saraç atanmıştır. Dr. Mithat Günaydın bir dönem idari görev olarak başhekim yardımcılığı yapmıştır. Mevcut hastanenin adı daha sonra hastanelerin birleştirildiği dönemde Gazi Devlet Hastanesi olarak değiştirilmiştir. Halen son dönemde Dr. Ahmet Saraç tek çocuk cerrahisi uzmanı olarak hizmet vermektedir.

-Samsun Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesi:
Samsun Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesinde uzun yıllar çocuk cerrahisi kliniği olmamıştır. Çocuk cerrahisi ihtiyacı Samsun Devlet Hastanesi'nden konsultasyonla karşılanmıştır. 2004 yılında Dr. Dilek

Polat'ın atanmasıyla çocuk cerrahisi kliniği faaliyete geçmiştir. 2006 yılında hastane başhekimliğine Çocuk Cerrahisi Uzmanı Dr. Mithat Günaydın atanmıştır. Sonraki dönemde Dr. Orhan Fesçekoğlu, Dr. Banu Kırdar, Dr. Yasemin Dere Günel, Dr. Ersan Uzun, Dr. Mehmet Şerif Arslan, Dr. Ahmet bey, görev yapmıştır. Son dönemde Dr. Levent Üstün tek çocuk cerrahisi uzmanı olarak görev yapmaktadır.

-Bafra Devlet Hastanesi:

Bafra Devlet Hastanesi'nde Çocuk Cerrahisi Kliniği 2010 yılında Doç. Dr. Ünal Bıçakçı tarafından faaliyete geçirilmiştir. Kendisi 2011 yılında ayrılmış ve yerine başlayan Dr. Faysal Çadır halen görevine devam etmektedir.

-Özel Medicana Samsun Hastanesi:

Çocuk Cerrahisi Kliniğini, Dr. Selahattin Aktaş 2011 yılında kurmuştur. Halen aynı hastanede çalışmaktadır.

-Samsun Özel Medical Park Hastanesi:

Çocuk Cerrahisi Kliniğini, Dr. Dilek Polat 2011 yılında kurmuştur. Halen aynı hastanede çalışmaktadır.

-Tokat Cevdet Aykan Devlet Hastanesi

Tokat'ta ilk çocuk cerrahisi kliniği Tokat Cevdet Aykan Devlet Hastanesi'nde 1996 yılında kurulmuştur. 2009 yılında ise Tokat Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesi'nde çocuk kliniği içinde çocuk cerrahisi oluşturulmuş, daha sonra 2011 yılında ayrı bir klinik olarak açılmıştır. Son olarak yeni yapılanmayla birlikte iki hastane, Mayıs 2012'de birleştirilmiştir. Bunun sonucunda, çocuk cerrahisi kliniği tek bir klinik olarak açılmıştır. Tokat'taki ilk çocuk cerrahisi kliniği 1996'da Dr. Erol Bağış tarafından açılmıştır. Dr. Erol Bağış (1996-2010) döneminde görev yapmıştır.

-Tokat Kadın Doğum ve Çocuk hastalıkları Hastanesi:
Mayıs 2012'den itibaren Tokat Devlet Hastanesi ile birleşerek işlevine devam etmektedir.

Dr. Mustafa Yaşar Özdamar (2009-11), Dr. Şefik Çaman (2010-11), Dr. Zeki Karakuş (2009-12) hastanede çocuk cerrahisi olarak hizmet vermişlerdir.

Bu hastane bünyesinde 2013 yılından itibaren 6 yataklı, içinde pansuman biriminin de olduğu, izole,

yanık yatağı statüsünde çocuk yanık birimi de oluşturulmuştur.

En son olarak Dr. Süleyman Çelebi ve Dr. Evrim Özkaraca Boyacı birlikte hizmete devam etmektedirler.

Tartışma

Türkiye’de çocuk cerrahisi, büyük kentlerimizde ve genelde bu kentlerimizdeki eğitim kurumlarımızda yeşermekle beraber, yaygınlaşıp, ülke genelinde hizmet vermeye başlaması buralardan mezun olan, ilk başlarda büyük yokluk ve sıkıntılara karşı uğraş vermek zorunda kalan meslektaşlarımız tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bir başlangıç olarak sayılabilecek bu anket çalışmamız da, zaten “öncü” olarak kabul edilebilecek genç çocuk cerrahlarının öyküsünü yansıtmaktadır.

Yollanan metinleri okudukça, tüm olumsuz koşullara karşı bazılarınin hemen hiç yılmadan mücadele verdiğini, umutlarını hiç yitirmediğini, bazı arkadaşlarımızın ise büyük kentlere yakın yerleşim yerlerindeki kurumlarda hatta büyük kentlerde çalışmalarına karşın zaman zaman, sistemin getirdiği olumsuzluklardan yılma noktasına geldiklerini görüyoruz.

Ülkemizin belki de en sorunlu bir bölgesinde ve büyük olasılıkla, bölgedeki en sorunlu kentimizde çalışan bir meslektaşımızın yazdığı şu satırlar, hepimize güç ve umutlu bir yüreğin enerjisini veriyor: **“Burası çocuk cerrahisi açısından el değmemiş bir il olduğundan her gelen bir ilki başarmış. Benim payıma da Hakkâri ilinde yapılan ilk özofagus atrezisi ve ilk pediatrik nefrolitotomi ameliyatları düştü!”**

Hakkâri samlıldığından daha güvenli bir şehir ve burada devletin tüm kurumlarında kader birliği ve iyi bir dayanışma havası var. Halk hekimlere karşı oldukça saygılı. Ancak yine de yaratılan güvensizlik ortamının etkileri zaman zaman görülebiliyor. Buna karşın çocuk ameliyatlarna, eskiye oranla daha güvenle yaklaşıyorlar. Kliniğimizde inmemiş testislere yönelik olarak USG ile yürütülen bir volüm ölçüm çalışmasını da yürütüyoruz”

Genel olarak yazılanları incelediğimizde ve belirlenen sorunları analiz etmeye çalıştığımız zaman en

çok yakınmaların şu noktalarda yoğunlaştığı anlaşılmaktadır:

1. Göreve yeni başlanan kurumlarda, çocuk cerrahisinin anlamını ve önemini hâlâ bilmeyen, değişik branşlardan meslektaşlarımızın bulunması
2. Çocuk acilleri, çocuk travmaları gibi riskli ve hekime sorumluluk getirecek konularda çocuk cerrahlarından yardım istenirken, elektif cerrahi girişimler ve performans açısından puan getirici sorunlar için, genel cerrahi ve üroloji uzmanlarının branşımızla ilgili hastalara sahip çıkma çabaları
3. Sağlık sistemimizi, deontoloji ve etik değerlerimizi kökünden sarsan ve pek çok olumsuzlukları gözlenen performans sisteminin, özellikle branşımız açısından getirdiği olumsuzlukların ortaya çıkması ve çocuk cerrahlarının genellikle bu uygulamadan sistemden yeterince yararlanamamaları ya da buna olanak verilmemesi
4. Yenidoğan ve çocuk yoğun bakımı ile ilgili hiçbir alt yapısı olmayan hastanelere zorunlu hizmet yarası uyarınca gönderilen genç çocuk cerrahlarının büyük güçlüklerle karşılaşmaları, salt bu nedenlerden dolayı hasta yakınlarının gereksiz yere eleştirilmeleri
Tatvan’da görev yapan meslektaşımızın sözlerini bu bölümde yinelemekte yarar var: “Çocuk cerrahları mecburi hizmet konsepti içerisinde devlet hastanelerinde görevlendirilmekte ama geldiklerinde alıştıkları optimal şartları bulamamaktadırlar; bu durum maddi ve manevi hayal kırıklığı yaratmaktadır. Yine de, var olan durum içerisinde özveri ile çalışmaktadırlar. Çocuk cerrahlarının mecburi hizmetlerini çocuk hastalara yönelik uygun alt yapı koşullarının olduğu belli merkezlerde yapmaları daha verimli olmalarını sağlayacaktır diye düşünmekteyim.”
5. Çocuk cerrahisi hizmetinin sağlıklı bir biçimde verilebilmesi için gerekli araç ve gereçler konusunda büyük zorluklarla karşılaşılması
6. Anestezi uzmanlarının yenidoğan anestezisi ve hatta bazı bölgelerde küçük çocuk anestezisi vermekten bile kaçınmaları
7. Özel sağlık sigortası kurumlarının pek çok çocuk ameliyatını karşılamıyor olmalarının özellikle özel sağlık kurumlarında çalışan uzmanlarımız için sorun oluşturmaları

Bütün bu olumsuzluklara karşın pek çok meslektaşımızın, gittikleri yerlerde yukarıda sayılan bu eksiklik-

leri giderme çabasına girdiklerini, önemli ameliyatları yapabilecek koşulları sağlama yönünde büyük çaba harcadıklarını ve özverili görev anlayışlarını takdirle karşılıyoruz.

Dikkatleri çeken bir diğer nokta da, genellikle bu çabaları harcayan kişilerin anket sorularını da büyük bir özenle ve detaylı bir biçimde yanıtlamaları idi.

Bu çalışmanın planlayıcı ve uygulayıcıları olarak bu tür bir girişimi başlatmaktan büyük bir mutluluk duyduğumuzu belirtmek isteriz.

Soruları yanıtlamak, bizlerle iş birliği yapmak konusunda, bazı bölgelerimizin çok daha istek ve hızla hareket ettiklerini gözlemledik. Bununla beraber, anonim bir çalışmada bu farklılıkları bölge ve hastane ismi vererek ayrıca vurgulamak istemedik. Pilot sayılabilecek bu çalışmanın en önemli eksiklikleri bazı kurumlar ve özellikle İstanbul ili içindeki kurumlar hakkında bilgi kapsamamasıdır.

Çocuk cerrahisinin ağır yükünü taşıyan bu grubun, çalışmaya katılma ve hızla yanıt verme konusunda, bir önceki dönemde eğitim kurumlarımıza yönelik olarak gerçekleştirdiğimiz çalışmaya oranla, daha hızlı ve istekli davranmaları önemlidir. Çocuk cerrahilerinin, katılımcılık, en kötü koşullarda bile umudu yitirmeme özelliği, çalışma azmi ve ülkesini sevme niteliklerinin bundan böyle de devam etmesini diliyoruz.

Gelecekte, diğer meslektaşlarımızın bu alanda daha da detaylı çalışmalar geliştirmelerini bekliyoruz.

Kaynaklar

1. Büyükkunal SNC: Türkiye’de çocuk cerrahisinin tarihçesi. Çocuk Cerrahisi Dergisi 24(2):55-66, 2010
2. Hiçsönmez A: Pediatric Surgery in Ankara. Pediatrik Cerrahi Dergisi 9:10, 1995 (Contemporary issues in pediatric urology, in memoriam H.B Eckstein)
3. Uçaner N: İnvajinasyonlar. TÇCD III. Ulusal Kongresi, Özet kitabı, 1983, Çukurova Tıp Fakültesi, Adana